

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«РОМЕНСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ»**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ДОСВІДУ РОБОТИ
З ОБДАРОВАНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ
У ДПТНЗ «РОМЕНСЬКЕ ВПУ»
2020-2023р.**

Ромни - 2023

Розглянуто і схвалено на засіданні методичної ради
державного професійно-технічного навчального закладу «Роменське вище професійне
училище»
Протокол № 5 від «07» червня 2023 року

Збірник матеріалів досвіду роботи з обдарованими здобувачами освіти у ДПТНЗ «Роменське
ВПУ» 2020-2023р.: метод.посібн./кол.автор.: Т.Я. Рукавичка, заступник директора з
навчально-методичної роботи, Т.І. Давиденко, методист ДПТНЗ «Роменське ВПУ».

В інформаційно-методичному бюлетені представлені матеріали щодо роботи з обдарованими учнями в закладі професійної (професійно-технічної) освіти, теоретично обґрунтовано окреслену проблему, запропоновано теоретичні та практичні аспекти організації роботи з обдарованою учнівською молоддю, акцентовано увагу на питаннях організації, оптимізації та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності обдарованих учнів у різних напрямках освітнього процесу, висвітлено використання активних форм та методів організації творчої діяльності обдарованої учнівської молоді, яка навчається в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Інформаційно-методичний бюлетень призначено для класних керівників, викладачів, майстрів виробничого навчання, практичних психологів, вихователів гуртожитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ ОБДАРОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	
1.1 Проблема обдарованості в сучасній педагогіці.....	7
1.2 Характеристики обдарованих учнів.....	9
2. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУПРОВОДУ РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ	
2.1 Принципи педагогічної творчості.....	12
2.2 Методи психологічного супроводу особистості.....	16
2.3 Тест «Права чи ліва півкуля».....	18
3. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ	
3.1 Завдання інноваційної діяльності педагогів щодо роботи з обдарованою молоддю.....	20
3.2 Форми та методи організації творчої навчальної діяльності учнів.....	20
3.3 Вивчення передового педагогічного досвіду викладача української мови та літератури Яцменко С.М.....	31
3.4 Робота методичних комісій ДПТНЗ «Роменське ВПУ» щодо розвитку творчого потенціалу учнів.....	32
4. ВИХОВНА РОБОТА В ДПТНЗ «РОМЕНСЬКЕ ВПУ»	
4.1 Завдання виховної роботи.....	74
4.2 Типи форм виховної роботи в ДПТНЗ «Роменське ВПУ».....	75
4.3 Проєкт «Відбудова та повоєнне реформування України».....	78
ВИСНОВОК	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82

Передмова

Розбудова державності в Україні зумовила нові тенденції в розвитку освіти. З'явилася нагальна потреба суспільства у творчих, діяльних, обдарованих особистостях. Саме тому метою сучасної освіти є всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства. Нині перед кожним педагогом стоїть завдання формувати інтелектуально-творчий потенціал нашої держави шляхом упровадження інноваційних підходів, створення сприятливих умов розвитку обдарованих учнів, реалізації права особистості на індивідуальність, унікальність, внутрішню свободу, особистісну самореалізацію. З метою подальшого вдосконалення й оновлення методичного та інформаційного супроводу роботи з обдарованими учнями в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, виявлення та популяризації кращих педагогічних напрацювань у ДПТНЗ «Роменське ВПУ» у період з вересня 2020 року до вересня 2023 року вивчався та узагальнювався досвід роботи з обдарованими здобувачами освіти (рішення НМЦ ПТО у Сумській обл. протокол № 2 від 26.06.2020).

Нова українська школа повинна забезпечувати всебічний розвиток індивідуальності людини як особистості та найвищої цінності суспільства на основі виявлення її задатків, здібностей, обдарувань і талантів. В Україні прийнято цілий ряд законів і програм (зокрема Закон України "Про освіту", Національна програма "Діти України", Програма розвитку обдарованих дітей і молоді, Указ Президента України про підтримку обдарованих дітей та інші), які спрямовані на створення загальнодержавної мережі навчальних закладів для обдарованої молоді.

Актуальність проблеми навчання і виховання обдарованих учнів зумовлена особливостями сучасного розвитку цивілізації, адже зараз особливо відчутна потреба у висококваліфікованих кадрах, які мають нестандартне мислення, схильних до саморозвитку, творчої самореалізації тощо. Темп розвитку сучасного суспільства залежить від творчих зусиль особистості, від тих можливостей і здібностей, якими вона володіє. На сьогодні стає очевидним, що прогрес науки, техніки, технологій, виробництва, ринкових відносин, бізнесу, культури тощо тісно пов'язаний із працею талановитих людей, які показують найвищі досягнення в обраній сфері і цим просувають, розвивають саму цю сферу. Іншими словами, стає все більш очевидним, що творчі люди – це ковалі прогресу, і тому творчий розвиток учнів у навчанні – це ключова національна проблема.

Одним із основних завдань сучасної освіти є розвиток інтелектуальних і творчих здібностей обдарованої учнівської молоді, формування в них творчого потенціалу, мислення, уміння самореалізовуватися. Саме тому перед кожним викладачем стоїть завдання формувати інтелектуально-творчий потенціал нашої держави шляхом упровадження інноваційних підходів, створення сприятливих умов розвитку кожного обдарованого здобувача освіти, реалізації права особистості на індивідуальність, унікальність, внутрішню свободу, особистісну самореалізацію. Пробудити інтелект і творчі можливості учня, надихнути його на заняття науково-дослідницькою та творчою діяльністю й озброїти сучасними методами наукового пошуку, виплекати стійкий інтерес до певної галузі знань, зорієнтувати талановиту молодь у щонайширшому спектрі наукової проблематики і навчити доцільно реалізовувати й правильно оформлювати свої інтелектуальні та творчі здобутки – ці та багато інших завдань постають перед викладачем який працює з обдарованими учнями.

Сучасне суспільство - це спільнота глобальних змін, постійної творчої еволюції. Темп його розвитку залежить від зусилля особи, від тих можливостей і здібностей, якими вона володіє. Таким чином, глобалізація стимулює активність особи, указує на необхідність підготовки її до майбутнього, ставить нові цілі й завдання перед системою освіти, потреби та інтереси яких виходять за межі традиційних програм і предметів. Одна із задач полягає в пошуку обдарованих учнів, їх підтримці, стимуляції та забезпеченні всебічного розвитку індивідуальності людини як особистості та найвищої цінності суспільства.

Створення системи роботи з обдарованими учнями в загальноосвітніх навчальних закладах є актуальним питанням усієї освіти України, що охоплює як навчальну, так і виховну роботу.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми обдарованості особистості

Обдаровані діти – майбутнє кожної нації, інтелектуальна еліта, гордість і честь України, її світовий авторитет, а тому перед кожним педагогічним колективом стоїть завдання, спрямоване на забезпечення формування інтелектуального потенціалу нації шляхом створення оптимальних умов для розвитку всебічно обдарованої молоді.

Проблема обдарованості в наш час стає все більш **актуальною**. Це насамперед пов'язано з потребою суспільства в неординарних творчих особистостях. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей є одним із головних завдань удосконалення освіти.

Робота з обдарованими дітьми є одним із варіантів конкретної реалізації права особистості на індивідуальність, унікальність, внутрішню свободу, особистісну самореалізацію. На сучасному етапі розвитку суспільства подальшого розв'язання потребує проблема забезпечення особистісної, соціальної самореалізації та професійного самовизначення обдарованих дітей у нових соціально-економічних умовах. Саме тому в системі освіти ХХІ століття великого значення набуває робота з обдарованими дітьми.

Маємо переконання, що кожний викладач повинен формувати власну педагогічну систему, яка допоможе створити найкращі умови для отримання знань учнями, перетворення здобутих знань у вміння застосовувати їх у життєвих ситуаціях.

Метою роботи з обдарованими учнями є створення освітнього простору як сукупності умов для розвитку особистості шляхом здійснення переходу від ідеї розвитку до ідеї саморозвитку; задоволення потреб суспільства у творчих, обдарованих учнях; реалізація процесу пошуку, відбору й творчого розвитку обдарованих учнів шляхом упровадження традиційних та інноваційних форм і методів навчання.

Для досягнення поставленої мети слід виконати наступні **завдання**:

- виховувати морально і фізично здорове покоління;
- створювати умови для здобуття освіти понад державний мінімум;
- здійснювати науково-практичну підготовку талановитої молоді, збагачувати на її основі інтелектуальний, творчий, культурний потенціал держави;
- розвивати природні позитивні нахили, здібності та обдарованості учнів, потреби і вміння самовдосконалюватись, формувати національну свідомість, власну гідність, готовність до трудової діяльності, відповідальність за свої дії;
- надавати учням можливість для реалізації індивідуальних творчих потреб, забезпечити умови для оволодіння практичними вміннями і навичками наукової, дослідно-експериментальної діяльності відповідно професійної орієнтації;
- створити сприятливі умови для гуманізації освіти;
- розробити сучасні науково-методичні концепції, форми, види діяльності, матеріали для використання їх у навчально-методичній роботі;
- ефективно впроваджувати інноваційні технології навчання;
- створювати дієву моніторингову систему оцінки навчальних досягнень учнів.

Предметом дослідження є психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей.

Одне з найважливіших завдань педагога – обрати стратегії, що дадуть можливість розкрити обдарованість дитини, забезпечать здатність учня ефективно діяти за межами навчальних ситуацій, продуктивно розв'язувати в повсякденному житті реальні проблеми.

Важливою частиною організації освітнього процесу з обдарованими дітьми є виявлення потенційних можливостей розвитку учня.

При цьому особливу увагу звертаємо на **ряд характерних особливостей, які притаманні обдарованим дітям**:

- мають добру пам'ять, особистий світогляд;
- добре розвинута свідомість;
- дуже активні і завжди чимось зайняті;

- наполегливі в досягненні результату у сфері, яка їх цікавить, для них характерний творчий пошук;
- хочуть вчитися і досягають у навчанні успіхів, навчання дає їм задоволення;
- уміють критично оцінювати навколишню дійсність і прагнуть проникнути в суть речей і явищ, уміють фантазувати;
- із задоволенням виконують складні і довгострокові завдання;
- уміють розкривати взаємозв'язки між явищами і сутністю, індуктивно і дедуктивно мислити, володіють логічними операціями, систематизують, класифікують і узагальнюють їх.

Обдарованими називають учнів, які, на думку фахівців, через видатні здібності демонструють високі досягнення в одній або декількох сферах: інтелектуальній, у сфері творчого або продуктивного мислення, організаторській, художній, спортивній та ін.

СИСТЕМА ПОШУКУ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ

1.1 Проблема обдарованості в сучасній педагогіці

Питання розвитку обдарованої дитини, її здатності до творення цікавлять багатьох вітчизняних і зарубіжних психологів, учених-дидактів. Існує кілька визначень обдарованості й таланту.

Обдарованість – складне, багатогранне явище. На сучасному етапі розвитку науки «обдарованість» переважно розуміється дослідниками як «потенціал до досягнень на надзвичайно високому рівні в порівнянні з іншими людьми такого ж віку, навчання й соціального оточення». Обдарованими й талановитими дітьми називають тих, які за оцінкою досвідчених фахівців, у силу своїх здібностей демонструють високі досягнення. Вони мають потребу в спеціалізованих навчальних програмах. Перспективи розвитку таких дітей визначаються «рівнем їхніх досягнень і потенційних можливостей в одній або декількох сферах: інтелектуальних, академічних досягнень, творчого або продуктивного мислення, спілкування й лідерства, художньої й психомоторної діяльності».

Обдаровані – діти, у яких у ранньому віці виявляються здібності до виконання певних видів діяльності. Розвиток обдарованих учнів випереджає рівень їх однолітків. Відчутною ознакою обдарованості є прискорений розвиток інтелектуальних здібностей. Для обдарованої дитини характерними є висока активність розуму, підвищена схильність до розумової діяльності, інтерес до певного виду діяльності, елементи оригінальності в ній, схильність до творчості.

Усі діти мають однакові можливості, яких достатньо для досягнення успіху в будь-якій сфері діяльності. Тобто кожна дитина – потенційний геній. Цю теорію підтримували видатні педагоги: Я.Коменський, К.Гельвецій, А.Макаренко. Отже, варто лише створити умови для саморозвитку дитини та перетворення її вроджених задатків та здібностей на обдарованість.

У психологічній, дидактичній та методичній літературі розглядають різні аспекти досліджуваної проблеми, зокрема:

- проблеми обдарованості у психології (Д. Богоявленська, Ю. Гончарук, М. Гудь, В. Калошин, О. Кульчицька, М. Розенова);
- навчання обдарованих дітей (З. Бактори, М. Бургін, Г. Степенко, Н. Докшина, С. Кошель);
- методичні основи діагностики інтелектуальної обдарованості (А. Венгер, М. Волощук, О. Зазимко Т. Марцинковська, Н. Стародубцева, В. Холмовська, Е. Щелбанова);
- характерні риси обдарованих дітей (Г. Костюк, Н. Нестеренко); – особливості роботи з обдарованими дітьми (О. Антонова, Ю. Гільбух, О. Губеко, Л. Жук, Р. Науменко, Л. Турищева).

Стосовно розуміння виникнення обдарованості вчених можна розділити на три групи. До першої належать ті, хто обумовлює наявність таланту чи геніальності генетичними факторами (Н.Грищенко, О.Кульчицька, А.Матюшкін, В.Чудновський). Другу групу формують науковці, які стверджують, що всі особистості від народження – однакові («tabularasa» – чиста дошка) і впродовж зростання, виховання, навчання й під впливом середовища відбувається набуття рис обдарованості (Н.Куліш, В.Моляко, А.Сманцер, В.Ядов). Третя група науковців сходиться на думці, що головними чинниками розвитку обдарованості є навчання і виховання (А.Дусавицький, А.Лосєва, П.Самовол, Н.Шумакова).

Часто обдарованість трактують через задатки людини. Так, Г. Костюк під терміном «обдарованість» розумів індивідуальну потенційну своєрідність задатків людини, завдяки яким вона «може досягти значних успіхів у певній сфері діяльності чи кількох видах діяльності порівняно з іншими людьми». Як сукупність усіх здібностей особистості обдарованість трактував Н. Лейтес. Дослідник виокремив найважливіші фактори – розумова активність та саморегуляція, окрім цього проаналізував вікові особливості розвитку обдарованості й висунув положення щодо чутливих періодів розвитку. На думку ж О. Матюшкіна, обдарованість є комплексом інтелектуальних, творчих та мотиваційних чинників. Він закликає пов'язувати обдарованість з особливостями власне творчої діяльності, проявами творчості та функціонуванням талановитої людини.

Окрім цього, багато науковців (Д.Богоявленська, Б.Кларк, Ф.Монкс, К.Перлетт, В.Сієрвальд, Дж.Фрімен, К.Хеллер, В.Шадріков та ін) серед головних елементів структури обдарованості виділяють когнітивні (інтелект, спеціальні здібності, креативність), некогнітивні особистісні властивості (мотиваційні, емоційні, вольові) та соціальні чинники (умови виховання та навчання).

Згідно дослідження Д. Богоявленської можна виокремити декілька критеріїв, які лежать в основі видів обдарованості:

- вид діяльності та відповідні сфери психіки,
- форма прояву,
- ступінь сформованості обдарованості,
- рівень прояву в різних видах діяльності,
- особливості вікового розвитку.

У тлумачному словнику записано слова-синоніми:

ЗДІБНОСТІ:

- це індивідуально-психологічні особливості, що відрізняють одну людину від іншої
- це не будь-які індивідуальні особливості взагалі, а такі, що стосуються успішного виконання якої-небудь діяльності або багатьох діяльностей

ТАЛАНТ:

- це певна природна якість, що демонструє особливі здібності

ОБДАРОВАНІСТЬ:

- це сукупність задатків особистості як передумова розвитку її здібностей до певних видів діяльності
- не просто статичний божий чи генетичний дар. Обдарованість існує лише в динаміці, у розвитку, а тому постійно змінюється
- потенціал, який може сприяти успіху, а може й не реалізуватись

В училищі створено банк даних «Обдарованість».

Зразок оформлення індивідуальної картки обдарованого учня

Інформація щодо обдарованих учнів
ДПТНЗ «Роменське ВПУ», які мали результативність
у 2019–2020 навчальному році
Дані про обдарованого учня

Прізвище Дере'янюк
Ім'я Юлія
По батькові Олександрівна
Дата народження (число, місяць, рік) 29 серпня 2002 р.
Місце народження с. Петрівка-Роменська, Полтавська область
Соц. статус: повна сім'я
Назва навчального закладу (повна) Державний професійно-технічний навчальний заклад «Роменське вище професійне училище»
Курс навчання: третій
Професія, за якою навчається: кухар
Досягнення та результативність діяльності (обласний, всеукраїнський, міжнародний) і місце II етапу Всеукраїнської олімпіади з історії серед учнів ПТНЗ області.
Державні, обласні нагороди (вказати назву та рік отримання нагороди)
Грамота НМЦПТО в Сумській області 2019 р.
Громадське доручення: староста групи

Король Альона Миколаївна, викладач історії, спеціаліст першої категорії

1.2 Характеристики обдарованих учнів

Обдаровані учні наділені високим творчим потенціалом і високим рівнем розвитку здібностей. Здебільшого найважливішими характеристиками обдарованих учнів вважають:

- надзвичайно ранній вияв високої пізнавальної активності й допитливості;
- швидкість і точність виконання розумових операцій, що зумовлене стійкістю уваги та оперативною пам'яттю;
- сформованість навичок логічного мислення;
- багатство активного словника;
- швидкість і оригінальність вербальних (словесних) асоціацій;
- виражена установка на творче виконання завдань;
- розвиток логічного мислення й уяви;
- володіння основними компонентами вміння вчитися.

Важливою характеристикою обдарованості є креативність — здатність до творчості. Згідно з психологічними дослідженнями основою обдарованості є закладений від народження творчий потенціал, який розвивається впродовж усього життя людини. Він не залежить безпосередньо від рівня розумових здібностей, оскільки діти з високим рівнем інтелектуального розвитку. Обдаровані діти часто є оригінальними у поведінці та спілкуванні. Вони використовують особливі способи спілкування з дорослими й однолітками, чутливі до ситуації спілкування, виявляють вміння спілкуватися не лише словесно, а й за допомогою невербальних засобів (міміки, жестів, інтонації тощо), легко вступають у контакт з

однолітками, прагнуть до лідерства у спільній діяльності. Обдаровані діти частіше за своїх однолітків обирають роль дорослого в творчих іграх, змагаються з іншими дітьми. Не уникають вони відповідальності, пред'являють високі вимоги до себе, самокритичні; не люблять, коли до них ставляться із захопленням, обговорюють їхню винятковість, талановитість. Вони випереджають однолітків у моральному розвитку, активно прагнуть добра, справедливості, правди, виявляють інтерес до всіх духовних цінностей.

Можна виділити наступні види обдарованості:

- спеціальна (художня, музична, спортивна тощо) — високі досягнення у різних галузях творчості і виконавської майстерності;
- загальна (інтелектуальна) — швидке оволодіння основними поняттями, легке запам'ятовування і збереження інформації;
- академічна — успішність у засвоєнні окремих предметів;
- творча — характеризується здатністю висувати нові ідеї або блискуче використовувати те, що вже стало набутками суспільства;
- соціальна — схильність до встановлення конструктивних взаємовідносин з іншими людьми;
- практична — здатність до підприємницько-практичного мислення;
- одностороння — виключно високий рівень розвитку однієї групи здібностей, усі інші розвинені нижче середнього.

Зазначені види обдарованості не ізольовані один від одного: людина може бути обдарованою по відношенню до цілої групи споріднених здібностей. Але всі види обдарованості обов'язково передбачають певний рівень розвитку розумових здібностей. Чим вищий цей рівень, тим ефективніша її діяльність у тій або іншій спеціальній сфері.

Визначають такі типи обдарованості:

- академічна обдарованість. З яскравою вираженою здатністю вчитися, засвоювати запропонований навчальний матеріал. В учнів із цим типом обдарованості життя значно легше, їх успіхи радують батьків, а згодом їм простіше отримати певну професію і досягти успіхів у роботі.
- інтелектуальна обдарованість. Уміння мислити, порівнювати, виділяти головне, робити самостійні висновки, прогнозувати тощо. Але, на жаль, успіхи таких учнів найчастіше залежать від їх ставлення, інтересу до предмета. Вони можуть вчитися нерівно (то «дванадцять», то «два»).
- творча обдарованість. Це не лише здатність до образотворчої, музичної або літературної діяльності. Це, перш за все, нестандартне сприйняття світу, оригінальність мислення, насичене емоційне життя.

Для якісної організації роботи з обдарованими учнями використовують відповідні стратегії навчання:

- що спираються на кількісні зміни:
 - прискорення — передбачає збільшення темпу засвоєння навчального матеріалу;
 - інтенсифікація — передбачає зміну не темпу засвоєння, а збільшення обсягу навчального матеріалу, тобто підвищення інтенсивності навчання;
- що спираються на якісні зміни:
 - диференціація навчання;
 - індивідуалізація навчання.

Умовами успішної роботи з обдарованими учнями є:

- **осмислення значення** розвитку обдарованих учнів кожним членом колективу і посилення у зв'язку з цим уваги до проблеми формування позитивної мотивації навчання;

- **визнання того**, що система роботи з обдарованими учнями — один із пріоритетних напрямів роботи закладу;
- **постійне вдосконалення** науково-методичної роботи та освітнього процесу училища;
- **залучення до роботи** з обдарованими учнями педагогів, які мають високі професійні та особистісні якості, а також «вузьких» спеціалістів (психологів, керівників предметних гуртків тощо).

Характерні особливості обдарованих учнів:

1. Мають гарну пам'ять, особистий світогляд, добре розвинуте абстрактне мислення.
2. Добре розвинута свідомість, теоретичний спосіб мислення.
3. Дуже активні та чимось зайняті. Вони прагнуть працювати більше за інших або займають себе самі, інколи справами, що безпосередньо не стосуються уроку. Обдаровані учні висувають до себе високі вимоги, у них гостро розвинене почуття справедливості, вони боляче сприймають суспільну несправедливість.
4. Наполегливі в досягненні результату у сфері, що їх цікавить, для них характерний творчий пошук.
5. Хочуть навчатися і досягають у цьому успіхів. Навчання дає їм задоволення від удосконалення професійної майстерності
6. Завдяки численним умінням (класифікувати, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, планувати і прогнозувати, робити висновки) вони здатні краще за інших займатися самостійною діяльністю, покращити свій фаховий рівень підготовки.
7. Уміють критично оцінювати навколишню діяльність і прагнуть проникнути в суть речей і явищ, фантазувати.
8. Ставлять багато запитань і зацікавлені у позитивних відповідях.
9. Урок для них особливо цікавий тоді, коли використовується дослідницький метод.
10. Із задоволенням виконують складні та довгострокові завдання.
11. Виявляють стійкий інтерес до читання, мають значний за обсягом словниковий запас.
12. Завдяки частому звертанню до засобів масової інформації, уміють швидко виділяти найбільш значущі відомості, намагаються самостійно знайти важливі джерела інформації.
13. Ставлять перед собою завдання, виконання яких вимагає багато часу.
14. Притаманне почуття гумору, життєрадісність.
15. У них перебільшене почуття страху, емоційна незбалансованість порівняно з їхніми однолітками.

2. Психологічні аспекти супроводу роботи з обдарованою учнівською молоддю

Схема роботи психологічної служби з обдарованими учнями в ДПТНЗ «Роменське ВПУ»

2.1 Принципи педагогічної творчості

Робота з обдарованою учнівською молоддю пов'язана з новими умовами і вимогами сьогодення. Стрімкі наукові та інформаційні прогреси, ціннісна трансформація суспільства є соціальними факторами впливу на роботу з обдарованою молоддю, які мають виражені здібності в тій чи іншій сфері знань.

Робота з обдарованими здобувачами освіти вимагає належної змістової наповненості занять, зорієнтованості на новизну інформації та різноманітні види пошукової аполітичної, розвиваючої, творчої діяльності. Вона під силу висококваліфікованим, небайдужим до свого предмета викладачам, які самі є творчими особистостями.

Аналізуючи сучасну психолого-педагогічну літературу, можна зробити висновок, що творчому розвитку особистості сприяє дотримання викладачами таких принципів педагогічної творчості:

- *Принцип суб'єктивності навчання і виховання* передбачає визнання слухача як суб'єкта педагогічної взаємодії, використання вчителем у процесі навчання і виховання переважно діалогічних форм комунікативної взаємодії із слухачем.
- *Принцип діагностики* передбачає побудову і корекцію навчально-виховного процесу на основі психолого-педагогічних діагностичних досліджень, а саме: оцінювання рівнів розвитку творчих можливостей дітей і дитячих колективів, з якими педагог вступає у взаємодію.

- *Принцип оптимальності.* Оптимальною творчою педагогічною взаємодією педагога і вихованця вважаємо таку, яка забезпечує не тільки успішне засвоєння знань, умінь, навичок, а й позитивну динаміку розвитку творчих можливостей дітей в конкретних умовах педагогічної праці педагога.
- *Принцип оптимальності* передбачає роботу педагога з відбору таких дидактичних засобів, які відповідають рівню розвитку творчих можливостей більшості дітей, враховують рівень розвитку творчих можливостей меншості.
- *Принцип взаємозалежності* відображає взаємозумовленість творчого особистісного розвитку суб'єктів взаємодії системи "педагог-вихованець"; відбиває взаємозалежність і взаємозумовленість творчої педагогічної праці вчителя і творчої навчальної діяльності дітей.
- *Принцип фасілітації* передбачає розуміння формування творчої особистості вихованця у освітньому процесі як спосіб полегшення, сприяння творчій навчальній діяльності дитини, стимулювання його творчої активності. Це пов'язане з необхідністю створення на занятті, в позаурочній діяльності слухачів творчої атмосфери (співдружності, співтворчості, співробітництва), яка б сприяла розвитку мотивів творчої діяльності.
- *Принцип креативності* відображає необхідність виявлення можливостей змісту навчального матеріалу для посилення його орієнтації на формування творчої особистості дитини. При плануванні та організації взаємодії педагога та учня в процесі навчання зміст навчального матеріалу повинен максимально використовуватися для розвитку мотивів, характерологічних особливостей, творчих умінь і психологічних процесів, які мають провідне значення для творчої діяльності, і забезпечувати насамперед розвиток дивергентного мислення, умінь генерувати нові ідеї, знаходити нетрадиційні шляхи вирішення проблемних завдань. Реалізації принципу в практичній діяльності сприяє аналіз змісту навчального матеріалу з метою його креативного посилення, застосування навчальних і навчально-творчих задач, методів і прийомів стимулювання творчої активності учнів, використання завдань психологічної діагностики для розвитку творчих якостей особистості.
- *Принцип доповнення* передбачає посилення розвитку творчих можливостей дітей за рахунок реалізації додаткового змісту в організаційних формах навчально-пізнавальної діяльності. У практичній діяльності реалізація принципу означає введення таких додаткових курсів, які б компенсували прогалини в розвитку творчих умінь і психічних процесів, що сприяють успішній творчій діяльності людини і на розвиток яких об'єктивно не вистачає часу в процесі виконання державного компонента навчального плану.
- *Принцип варіантності* виражає необхідність подолання одноманітності змісту, форм, методів навчання. Для ефективності взаємодії у системі "педагог-вихованець" принцип варіантності має регулятивне значення, визначає мету та стратегію проектування педагогічної взаємодії.
- *Принцип самоорганізації* відображає особливості управління процесом формування творчої особистості дитини, які зумовлені особливостями управління нелінійними системами та орієнтують педагога на внутрішній вплив, на узгодження розвитку учня з власними тенденціями розвитку, а також на необхідність "збуджувати" та ініціювати творчу активність, при цьому управління повинно бути непомітним, мінімальним у своєму зовнішньому впливі й здійснюватися опосередкованими методами. Саме в цьому разі можна говорити не про управління, а про процеси самоуправління.

Якості, якими має володіти педагог для роботи з обдарованими учнями

Педагог повинен:

1. Бути доброзичливим і чуйним.
2. Орієнтуватися в особливостях психології обдарованих учнів, відчувати їхні потреби та інтереси.
3. Мати високий рівень інтелектуального розвитку.
4. Мати широке коло інтересів.

5. Бути готовим до виконання різноманітних обов'язків, пов'язаних із навчанням обдарованих учнів та їх фаховою підготовкою.
6. Мати педагогічну і спеціальну освіту.
7. Володіти почуттям гумору. Мати активну поведінку.
8. Виявляти гнучкість, бути готовим до перегляду своїх поглядів і до постійного самовдосконалення.
9. Мати творчий, можливо, нетрадиційний особистий світогляд.
10. Бути цілеспрямованим і наполегливим.
11. Володіти емоційною стабільністю.
12. Уміти переконувати.
13. Мати схильність до самоаналізу.

Поради педагогу:

1. Підхоплюйте думки учнів й оцінюйте їх одразу, наголошуючи на їх оригінальності, важливості тощо.
2. Підкреслюйте інтерес учнів до нового.
3. Заохочуйте оперування предметами, матеріалами, ідеями. Нехай учень практично розв'язує дослідницькі завдання, вдосконалює свої фахові компетентності.
4. Навчайте учнів систематичної самооцінки кожної думки. Ніколи не відкидайте її.
5. Виробляйте в учнів толерантність до нових понять, думок, інтерес до фаху, яким вони оволодівають.
6. Не вимагайте запам'ятовування схем, таблиць, формул, одностороннього рішення там, де є багатоваріативні способи.
7. Культивуєте творчу атмосферу — учні повинні знати, що творчі пропозиції, думки група визнає, приймає, використовує.
8. Навчайте учнів цінувати власні та чужі думки. Важливо занотовувати їх у блокноті.
9. Іноді ровесники ставляться до здібних учнів агресивно, тому це необхідно попередити. Найкращим засобом є пояснення обдарованому учню, що це може статися, і розвивати у нього терпимість і впевненість.
10. Пропонуйте цікаві факти, випадки, технічні та наукові ідеї, конкурси, змагання з фахової майстерності.
11. Розсіюйте страх.
12. Стимулюйте та підтримуйте ініціативу, самостійність. Пропонуйте проекти, що можуть захоплювати.
13. Створюйте проблемні ситуації, що вимагають альтернативи, прогнозування, уяви.
14. Створюйте в закладі періоди творчої активності, адже більшість геніальних рішень з'являється саме в такий момент.
15. Допмагайте опановувати технічні засоби для записів.
16. Розвивайте критичне сприйняття дійсності.
17. Учіль доводити розпочате до логічного завершення.
18. Впливайте особистим прикладом.
19. Чітко контролюйте досягнуті результати та давайте завдання підвищеної складності, створюйте ситуації самоаналізу, самооцінки, самопізнання.
20. Залучайте до роботи з розроблення та впровадження власних творчих задумів й ініціатив, створюйте ситуації вільного вибору і відповідальності за обране рішення.
21. Використовуйте творчу діяльність учнів під час проведення різних видів масових заходів, відкритих та семінарських занять, свят.
22. Залучайте учнів до творчої пошукової роботи з використанням випереджальних завдань, створюйте розвивальні ситуації.

23. Активно залучайте до участі в районних, обласних, Всеукраїнських конкурсах, змаганнях, виставках, конкурсах фахової майстерності. Відзначаєте досягнення учнів, підтримуйте та стимулюйте активність, ініціативу, пошук.

Поради батькам:

1. Дім для обдарованого учня — це місце, у якому на нього чекає турбота, захист, підтримка, розуміння.
2. Підтримуйте здібності дитини до творчості, не давайте негативної оцінки її творчим спробам.
3. Будьте терплячими до особливих, інколи безглузвих ідей, поважаєте допитливість, запитання дітей.
4. Пам'ятайте, що обдаровані діти все люблять робити самостійно.
5. Допмагайте поважати себе та свої ідеї, а також ідеї та думки інших.
6. Допмагайте у задоволенні основних людських потреб (почуття безпеки, любов, повага до себе та оточуючих). Якщо все це відсутнє, то дитина не досягне самовизначення.
7. Поясніть, що на низку питань не можна дати відповіді чи дати однозначної відповіді.
8. Допоможіть стати «розумним авантюристом», тобто інколи ризикувати, користуватися інтуїцією у процесі пізнання.
9. Підтримуйте необхідну для творчості атмосферу, допомагайте усунутись від негативного ставлення однолітків, зменшити соціальну напругу.
10. Обдарована дитина повинна мати друзів, компаньйонів.
11. Доведіть до відома дітей прийоми, що допоможуть їм виходити зі скрутного становища.

Напрями роботи адміністрації щодо організації роботи педагогічних працівників з обдарованою молоддю

- Розгляд питань на педраді.
- Узагальнення передового педагогічного досвіду Скляр А.А.(2020, 2021); Яценко С.М.(2022, 2023).
- Інструктивно-методична нарада.
- Робота методичного кабінету.
- Розгляд напрацювань педагогів на методичній раді.
- Робота методичних комісій.
- Робота соціально-психологічної служби.
- Робота школи починаючого педагога.
- Педагогічна конференція.
- Робота бібліотеки.
- Робота учнівського самоврядування.
- Громадська молодіжна організація «Сузір'я».
- Науково-пошукова робота.
- Тематичні тижні, конкурси фахової майстерності, предметні олімпіади, позаурочні заходи.
- Висвітлення інформації в ЗМІ, на сайті училища, періодичних виданнях.

2.2 Методи психологічного супроводу особистості

Узагальнюючи досвід роботи сучасних фахівців, викладений у психолого-педагогічній літературі, можна визначити найефективніші новітні форми та методи роботи з обдарованою молоддю, розкриття потенціалу креативності, а саме:

1. Методи психолого-педагогічного супроводу особистості:

- • метод моделювання проблемно-насиченого виховного середовища;
- • метод стимулювання групової та індивідуальної рефлексії;
- • метод проблемно-конструктивного тренінгу;
- • метод педагогічного сприяння;
- • метод емпіричної акумуляції;
- • метод суб'єкт-суб'єктного діалогу.

2. Методи суб'єктної актуалізації:

- • метод перспективного самопізнання;
- • метод групового прогнозування;
- • метод інтерактивної взаємодії;
- • метод проектування особистісних досягнень;
- • метод евристичних досліджень;
- • метод продуктивної самореалізації

Наведемо коротку характеристику деяких форм та методів роботи з обдарованими дітьми:

ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких задач) – пропонує певний набір прийомів мислення, кінцевою метою яких є свідоме досягнення стану «осаяння», підказок інтуїції тощо. Використання алгоритму розв'язання проблемних ситуацій у ході освітнього процесу виробляє в учнів такий стиль мислення, в основі якого є гнучкість, оригінальність, чутливість до протиріч, уміння свідомо моделювати ідеальний еталон, психологічно орієнтована думка на його досягнення і домагання цього найкоротшим шляхом.

Ейдетика – технологія формування ейдетичного мислення, в основі якого запам'ятовування інформації через образи, асоціації й відчуття. В учнів розвивається уява та фантазія, гнучкість мислення, здатність створювати об'ємні та яскраві образи. Відбувається стимулювання роботи правої півкулі головного мозку, що забезпечує розвиток здатності створювати варіативність у розв'язанні творчих завдань, що є основою для активізації креативного мислення та використання його у вирішенні навчальних та життєвих задач.

Кінезімодифікаційні методика – це спеціальний вид психолого-педагогічного інструментарію, покликаною задіяти приховані резерви всіх видів рухової активності для планомірного покращення характеристик інтелектуальної сфери учнів.

Стратегія формування віри в успіх – учні мають вірити, що успіх завжди можливий. Слід допомогти їм побудувати таку впевненість за допомогою прийомів, в основі яких позитивний зворотний зв'язок та безмежна віра в учнів.

Проблемні запитання – у вивченні різних тем з предмета підбираються проблемні запитання, на які готової відповіді немає. При цьому для правильної відповіді потрібно ще застосувати знання з вивчених раніше розділів. Ще в запитання закладається якась проблемна ситуація, розв'язати яку потрібно неординарним способом.

Побудова гіпотез – учні висувують власні гіпотези щодо вирішення наукового завдання. Роблять свої припущення, що можуть стати темою дослідження.

Інтерактивне навчання: «запитання – відповідь» – для цього група поділяється на декілька підгруп. Кожна підгрупа одержує завдання прочитати текст із підручника і скласти запитання до нього. Коли учень замислюється над постановкою запитання, то в його уяві має бути варіант відповіді, це розвиває логічне мислення. Ланцюжок «запитання – відповідь» сприяє тому, що відповідь породжує нове запитання. Така методика роботи допомагає дитині формулювати певні умовиводи, висловлювати свої думки, доходити правильних висновків.

Метод «мозковий штурм» означає вільне висловлення ідей, думок на задану проблемну тему (навіть якщо вони фантастичні, неможливі в реалізації), але без критики та

обговорення. Ці ідеї фіксуються, систематизуються й оцінюються. Метод «мозковий шторм» сприяє народженню значної кількості ідей при високій активності учасників, розвиває комунікативні здібності учнів, надає їм можливість для самовираження та самореалізації.

Метод замальовування та записування ідей дозволяє швидко та повною мірою використовувати розумовий потенціал. Він сприяє ефективному запам'ятовуванню, концентрації думок, підвищує продуктивність праці, розширює світогляд та діапазон ідей. Його можна використовувати як для вирішення нескладних проблемних питань, так і для розробки широкомасштабних проєктів. Цей метод можна використовувати як на уроці, так і в будь-якій іншій творчій діяльності, де є необхідними відбір, осмислення, запам'ятовування, оформлення думок та інформації.

Метод «Бесіда за круглим столом» – бесіда проводиться за круглим столом у невимушеній атмосфері й за змістом в основному визначається учнями. Вона зорієнтована на якусь загальновідому тему без суворого переслідування мети досягнути чіткого результату. Це особлива форма дискусійного навчання з обговоренням. Мета методу полягає в сприянні розвитку соціальної компетенції учнів через вільний обмін досвідом і думками та вироблення толерантного ставлення до висловлювань і переконань інших.

Удосконалити освітній процес з обдарованими дітьми, дати їм ґрунтовні знання, озброїти їх практичним розумінням основ наук допомагає насамперед періодичність проведення олімпіад, конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт, конкурсів знавців, інтелектуальних аукціонів, змагань, ігрових тренінгів, семінарів, інтелектуальних марафонів тощо.

У роботі з обдарованими дітьми можуть бути використані такі форми навчання: індивідуальні, фронтальні (дискусії, семінари, дебати, організаційно-діяльнісні й рольові ігри), групові (парні, постійні групи зі зміною функцій, груповий поділ класу з однаковими завданнями, з різним завданням, із загальним звітом кожної групи перед усім класом). Особливою популярністю серед обдарованих дітей користуються дискусійні форми (симпозіуми, дебати, круглі столи, невеликі сесії, ділові бесіди, інтерв'ю, лекції, семінарські заняття). Ці форми дають можливість учням розвинути власні риторичні здібності, опанувати методику дискусії, удосконалювати вміння висловлюватися та спілкуватися.

Серед методів навчання обдарованих учнів мають переважати самостійна діяльність, пошуковий та дослідницький підходи до засвоєних знань, умінь та навичок. Контроль за процесом навчання повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих елементів у навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер. У Роменському ВПУ діє система роботи з обдарованими учнями: адміністрація, психологічна служба, викладачі, майстри виробничого навчання створюють максимально сприятливі умови для інтелектуального, морального та фізичного розвитку обдарованих учнів.

Психологічна служба училища виявляє обдарованого учня та супроводжує його протягом усього навчання.

При обстеженні обдарованих здобувачів освіти актуальним є вивчення таких показників:

- інтелект;
- креативність;
- соціальна компетентність;
- психомоторні здібності;
- характеристики соціального та сімейного оточення;
- досягнення.

Виховний захід: «Емоційне розвантаження та зняття стресу» з учнями

Для діагностування учнів використовуються:

- Тест «Права чи ліва півкуля»
- Тест П. Торранса
- Тест «Словесні тріади»
- Метод «Піктограма» Р. Лурії
- Опитувальник творчого потенціалу
- Методика «Карта інтересів».

2.3 Тест «Права чи ліва півкуля»

Мозок людини складається з двох півкуль: лівої і правої. Встановлено, що ліва півкуля здатна переробляти мовну (вербальну) інформацію, а права – образну (невербальну).

Одні люди мають переважно розвинуту ліву півкулю, другі – праву, а в третіх – обидві півкулі працюють гармонійно. Відповідно лівопівкульні люди легко сприймають словесну інформацію й у них розвинуті здібності до гуманітарних наук, літератури, поезії, філософії тощо. У правопівкульних – переважає почуттєве сприйняття. Серед них – талановиті художники, музиканти, композитори.

Пропонований нижче тест дозволяє визначити, до якого типу належить учень.

Завдання. Необхідно написати у два стовпчики десять пар двозначних чисел, причому в кожній парі перше двозначне число має бути більше, ніж друге.

Обробка результатів.

1. Додати числа першого стовпчика. Отриману суму позначити як Сума 1
2. Додати числа другого стовпчика. Отриману суму позначити як Сума 2
3. Розрахувати коефіцієнт за формулою: $K = \text{Сума 1} / \text{Сума 2}$

$K = \text{більше } 1,8$ – «правопівкульник»;

$K = \text{менше } 1$ – «лівопівкульник»;

$K = 1$ – $1,8$ – однаково думає як правою, так і лівою півкулею.

Пояснення. «Правопівкульний», як правило, має гарну інтуїцію, тому пише числа, не думаючи. І, найчастіше, різниця між парами дуже висока. А «лівопівкульник» перш ніж написати цифру, буде прокручувати якісь варіанти. Тому, як показує практика, різниця між парами чисел виявляється мінімальною.

Психологами, з огляду на особливості «роботи» півкуль, а також інші психологічні особливості людини, виділяють сім основних типів інтелекту.

1. Мовний тип (активна права півкуля мозку). Діти з таким типом люблять складати небилиці в словесних іграх і читати все підряд. Добре пам'ятають імена, дати і деталі будь-якої історії. Мають вроджену грамотність і багату лексику.

2. Логіко-математичний тип (ліва). Швидко вирішує подумки будь-які задачі. Любить роботу з числами. Обожає експериментувати. Легко розбирається в причинно-наслідкових зв'язках.
3. Просторовий тип (права, права і ліва). Легше, ніж тексти, читає карти, схему, діаграми. Любить фантазувати, займатися будь-якими видами мистецтв, особливо малюванням.
4. Руховий тип (ліва). Показує гарні спортивні результати. Не може довго сидіти на одному місці. Вдало копіює жести, міміку і манери оточуючих. Із задоволенням розбирає і знову збирає предмети. Може засвоїти кілька різних ремесел, зокрема й акторське.
5. Музичний тип (права). Легко запам'ятовує мелодії пісень, добре співає і грає на музичних інструментах, чує фальшиві ноти. Задумавшись, ритмічно постукує по столі.
6. Міжособистісний тип (права, права і ліва). Душа і лідер будь-якої компанії. Дає слушні поради, уміє співпереживати і піклуватися не тільки про ближніх, але і незнайомих людей. Тонко відчуває контрасти настроїв, темпераментів, мотивів, а також наміри інших людей.
7. Внутрішньоособистісний тип (права, права і ліва півкуля). Завжди демонструє свою незалежність і почуття власної гідності. Реально усвідомлює свої переваги й недоліки. Не любить підкорятися загальному порядку. Уміє керувати своїми почуттями. Віддає перевагу роботі на самоті.

*Робота над проектом «Завжди поруч».
Керівник проекту - практичний психолог Радчук Н.А.*

3. Інноваційні підходи в роботі з обдарованими учнями

3.1 Завдання інноваційної діяльності педагогів щодо роботи з обдарованою молоддю

Зміст роботи з обдарованими учнями містить низку завдань, виявлення обдарування в дітей і максимальне сприяння його розвитку, тому основними завданнями інноваційної діяльності педагогів повинні бути:

- вивчення досвіду роботи з обдарованими учнями;
- забезпечення оптимальних умов для реалізації особистості учня;
- забезпечення умов соціалізації обдарованої молоді;
- створення науково-методичного, психологічного супроводу обдарованих учнів;
- постійний пошук ефективних методів, прийомів, форм роботи з обдарованими учнями, які мають високий рівень мотивації;
- формування інтелектуальної еліти в закладі освіти;
- розвиток творчих здібностей учнів;
- досягнення відповідності статусу закладу освіти реальному рівню інтелектуального розвитку учня;
- стимулювання та мотивація самореалізації обдарованої молоді;
- стимулювання педагогів для роботи з обдарованими учнями;
- залучення до співпраці викладачів закладів вищої освіти.

3.2 Форми та методи організації творчої навчальної діяльності учнів.

Формами роботи можуть бути групові та індивідуальні заняття на уроках і в позаурочний час, факультативи. Серед методів навчання обдарованих учнів мають превалювати самостійна робота, пошуковий і дослідницький підходи до засвоєних знань, умінь і навичок. Контроль за їх навчанням повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію навчального матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих елементів у їх навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер. Перелічені аспекти, які мають бути органічно вплетеними в урок, доповнюються системою позакласної та позаурочної роботи: виконання учнем позанавчальних завдань; заняття в наукових товариствах; відвідування гуртка, факультативу або участь у тематичних масових заходах; оглядах-конкурсах художньої, технічної та інших видах творчості, зустрічі з ученими, письменниками, гумористами, журналістами тощо.

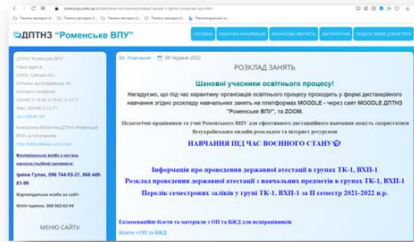
Індивідуальні форми позакласної роботи передбачають виконання різноманітних завдань, участь в олімпіадах, мовно-літературних конкурсах, конкурсах учнівської творчості.

Викладачі повинні послідовно стежити за розвитком інтересів і нахилів учнів, допомагати їм їх розвивати. Вибір форми навчання залежить від можливостей викладача, його здатності й умінь налагодити навчання відповідно до результатів діагностичного обстеження дітей, стимулювати їх когнітивні (лат. *cognitio* – знання, пізнання) здібності, індивідуальні особливості кожної дитини.

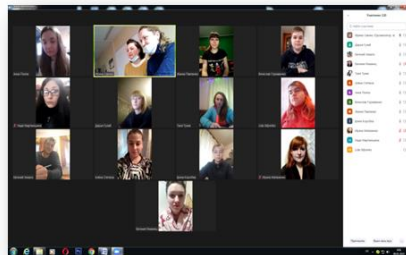
Робота в закладі освіти з обдарованими учнями проводиться згідно річного плану, затвердженого директором. З 24 лютого 2022 року у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні заходи, які потребують особистої присутності учнів зазнали значного коригування.

Координація дистанційної освіти відбувається через сайт училища, в меню сайту Роменського ВПУ створено сторінку дистанційного навчання, де розміщено всю актуальну інформацію освітнього процесу, розклад занять, екзаменів і роботу з обдарованими учнями училища, де подається вся необхідна інформація для її організації.

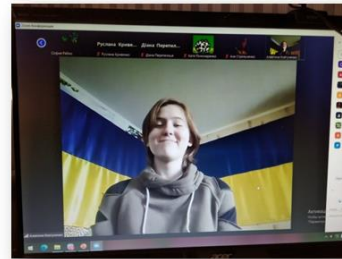
Особливості роботи педагогічного колективу з обдарованими здобувачами освіти у 2021-2022 н.р.

Розділ "Дистанційне навчання" на сайті Роменського ВПУ

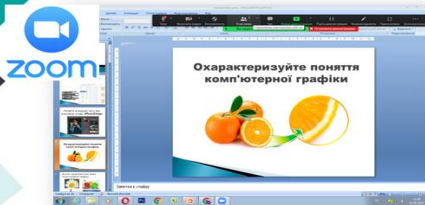
Екзамен в групі ТК-2 в Zoom

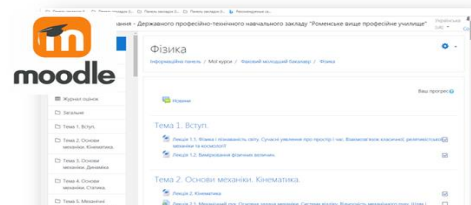
Учениця гр. КК-1 Ковтуненко Алевтина на уроці історії України в Zoom

Під час воєнного стану викладачі організовували виконання навчальних програм і роботу з обдарованими учнями в режимі онлайн-навчання з використанням технологій дистанційного навчання – платформи Zoom, програми Viber та сайту Moodle ДПТНЗ «Роменське ВПУ», ресурсів електронної бібліотеки, сайту Learning Apps для виконання інтерактивних вправ особливо для учнів, які проявляють підвищений інтерес до оволодіння певним предметом і обов'язково використовують платформи Всеукраїнської школи-онлайн з предметів загальноосвітньої підготовки.

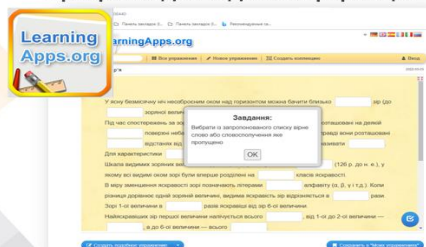
Система роботи ДПТНЗ "Роменське ВПУ"

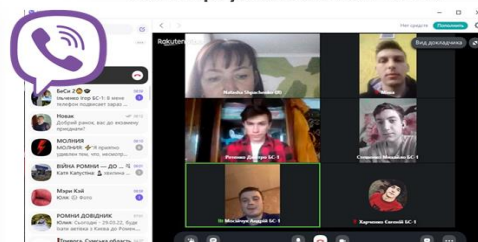
Програма для відеоконференцій

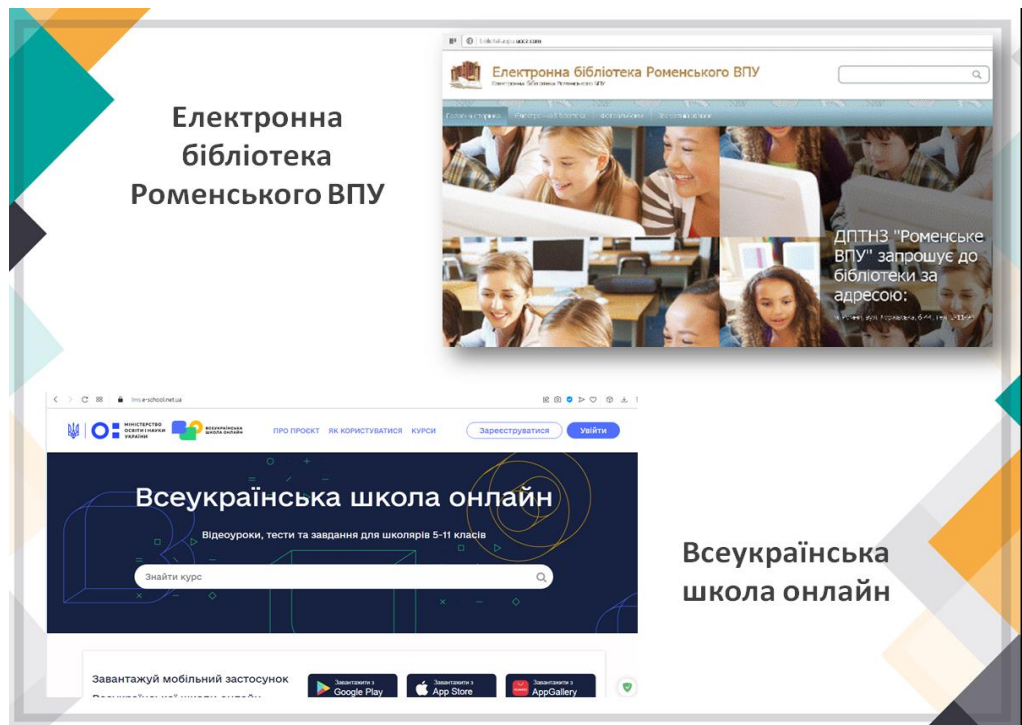
Сайт віртуального навчання

Інтерактивні вправи

Додаток Вайбер

Навність системи роботи нашого училища дозволяє педагогічному колективу виконувати поставлені Міністерством освіти і науки України завдання з виконання навчальних планів і програм, психологічної підтримки учнів в умовах воєнного стану. Зайнятість учнів навчальною діяльністю, відволікання їх від тривожних думок, радість від отриманих ними досягнень у навчанні, а значить впевненість в нашій Україні.

Досягнення учнів у 2021/2022 н.р., особливо під час воєнного стану, мають особливу цінність

II місце у II етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика посіла Пархоменко Євгенія (викладач Скляр А.А.).

I місце в II етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім. Тараса Шевченка (викладач Скляр А.А.)

II місце у II етапі Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика зайняла Шелест Дар'я (викладач Яценко С.М.).

III місце в II етапі конкурсу учнівської творчості з історії державотворення – Пархоменко Євгенія (викладач Король А.М.).

III місце в обласному етапі конкурсу учнівської творчості у номінації «Література» зайняла Щербина Катерина, учениця гр. КК-4 (викладач Скляр А.А.).

Досягнення ДПТНЗ "Роменське ВПУ" у 2021-2022 н.р.

Переможці II етапу XXI Всеукраїнської конкурсу учнівської творчості серед учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти області

Щербина Катерина
викладач
Скляр А.А.

Євгенія Пархоменко
викладач
Король А.М.

Досягнення ДПТНЗ "Роменське ВПУ" у 2021-2022 н.р.

II місце у II етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

Дар'я Шелест
Викладач Яценко С.М.

Переможці II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з навчальних предметів серед учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2021/2022 н.р.

Українська мова і література

**III місце
Тодавич Віталіна**
викладач
Полежай Н.А.

Історія України

**III місце
Курило Максим**
викладач
Король А.М.

Олімпіади з предметів загальноосвітньої підготовки:

III місце в II етапі Всеукраїнських олімпіад з української мови і літератури зайняла Тодавич Віталіна, гр.КК-3 (викладач Полежай Н.А.).

III місце в II етапі Всеукраїнських олімпіад з історії здобув учень гр. АСЕ-3 Курило Максим (викладач Король А.М.).

II місце в II етапі Всеукраїнських олімпіад з англійської мови здобув учень гр. КК-3 Сипко Євген (викладач Чепурко І.Г.).

З предметів природничо-математичного циклу в II етапі Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін маємо такі результати:

I місце з математики – Приходько Каріна, гр.ПП-3, (викладач Карпенко В.А.)

I місце з фізики – Ластовкін Геннадій, гр. АСЕ-3, (викладач Солоненко С.В.)

II місце з хімії – Школяр Анастасія, гр. КК-3, (викладач Сененко А.А.)

II місце з біології – Таран Катерина, гр. КК-3, (викладач Жадько І.В.)

III місце з географії – Ковтун Діана, гр. ПП-3 (викладач Жадько І.В.)

Переможці II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з навчальних предметів серед учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2021/2022 н.р.

Математика

**I місце
Приходько Каріна**
викладач
Карпенко В.А.

Фізика

**I місце
Ластовкін Геннадій**
викладач
Солоненко С.В.

Переможці II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з навчальних предметів серед учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2021/2022 н.р.

Біологія

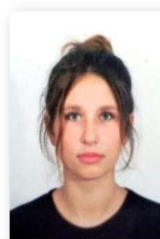
**II місце
Таран Катерина**
викладач
Жадько І.В.

Географія

**III місце
Ковтун Діана**
викладач
Жадько І.В.

Хімія

**II місце
Школяр Анастасія**
викладач
Сененко А.А.

Міжнародний конкурс з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер-2021»

Підготували викладачі інформатики
Дівенко І. О. та Рибкіна В. В.

**«Відмінний результат»
16 учнів**

Гаврилко Антон
Бабак Олександр
Ластовкін Геннадій
Домашенко Дмитро
Черватюк Максим
Кондратенко Олег
Рогіз Сергій
Корчака Сергій
Ломпа Роман
Клочко Максим
Гейко Єва
Пархоменко Євгенія
Степанова Надія
Лукаш Анастасія
Мамченко Богдан
Рябенський Іван

Здобувачі освіти Роменського ВПУ активно беруть участь у традиційних Міжнародних конкурсах з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер - 2021» - 16 учнів – усі «відмінний результат».

Робота з обдарованими учнями в умовах воєнного стану та дистанційної освіти не обмежується тільки участю в олімпіадах та конкурсах. Викладачі проводять онлайн-факультативи, онлайн-консультації, онлайн-майстеркласи.

Злагоджена та ефективна робота методичних комісій стала незамінним механізмом результативної роботи з обдарованими учнями.

У ДПТНЗ «Роменське ВПУ» у 2021/2022 н.р. працювало 8 методичних та 3 циклових комісії. Питання виявлення і розвитку обдарованості не тільки учнів, а й членів методичних комісій розглядаються адміністрацією училища як виконання тривалої програми з урахуванням різноманітних методів і форм роботи, таких як факультативи з обдарованими здобувачами освіти, які є ефективною формою диференційного навчання і розрахована на розвиток пізнавальних інтересів, здібностей та формування професійної орієнтації учнів, оволодіння методами наукових досліджень. Педагогічні працівники діляться досвідом як навчити працювати учнів над різноманітними проектами, створюють презентації, готують матеріал для оглядів-конференцій та інше.

Реалізуючи мету програми роботи з обдарованими учнями, викладачі сприяють формуванню творчих, дослідницьких якостей учнів, забезпечують умови для

якісної освіти, індивідуального розвитку особистих досягнень учнів, інтелектуального розвитку, озброюють практичними навичками пошукової та проектної діяльності.

Методичні комісії – незламний механізм роботи при організації роботи з обдарованими здобувачами освіти

Методична комісія гуманітарного циклу

Методична комісія природничого циклу

Методичні комісії – незламний механізм роботи при організації роботи з обдарованими здобувачами освіти

Методична комісія викладачів та майстрів в/н за напрямом "Будівництво"

Методична комісія викладачів та майстрів в/н з професій "слюсар з ремонту колісних транспортних засобів", "електрогазоварник"

Усі методичні комісії ДПТНЗ «Роменське ВПУ» працюють на всебічний розвиток самовдосконалення. самореалізацію особистості Координація методичної роботи, виконання плану роботи закладу постійно в центрі уваги методичної ради закладу. На її засіданні обговорювалися питання вдосконалення освітнього процесу на основі розвитку професійних компетентностей та організації роботи викладачів під час

дистанційного навчання учнів. Управління інформаційно-комунікаційними технологіями в поєднанні із сучасними педагогічними, виробничими технологіями в роботі методичних комісій – вимога сьогодення.

Методичні комісії – незламний механізм роботи при організації роботи з обдарованими здобувачами освіти

Методична комісія викладачів та майстрів в/н торговельної справи та легкої промисловості

Методична комісія викладачів та майстрів в/н кухарів і кондитерів

В училищі проводилися інструктивно-методичні наради, де обговорювалися питання про організацію індивідуальної роботи з обдарованими учнями «Сучасні форми і методи роботи з обдарованими учнями» (протокол № 7 від 21.10.2021), педагогічні читання, під час яких розглядалися питання щодо реалізації методичної проблеми училища «Цифрові технології у забезпеченні професійного розвитку педагогічних працівників», відбулася педагогічна конференція «Використання сучасних цифрових інструментів в освітньому процесі».

Педагоги закладу освіти постійно брали активну участь у Міжнародних виставках «Інноватика в сучасній освіті - 2021» та «Сучасні заклади освіти - 2022».

Педагогічні читання 2021-2022 н.р.

Методична проблема ДПТНЗ «Роменське ВПУ»
«Цифрові технології у забезпеченні професійного
розвитку педагогічних працівників»

**Педагогічна конференція за темою: «Використання
сучасних цифрових інструментів в освітньому просторі»**

Викладач спецдисциплін Рибкіна В.В. брала участь у засіданні робочої групи із розроблення освітньої програми за професією «Монтажник інформаційно-комунікаційного устаткування».

EU4Skills

КРАЩІ НАВИЧКИ ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

**У рамках Програми EU4Skills викладач Рибкіна В.В.
брала участь у засідання робочої групи із розроблення
освітньої програми за професією: «Монтажник
інформаційно-комунікаційного устаткування».**

Берко Р.С.,
викладач спецдисциплін
з професії «Монтажник
санітарно-технічних
систем і устаткування»
брав участь у
Всеукраїнській науково-
практичній конференції
«Інновації у сучасній
сантехнічній освіті
учасників проекту
«Публічно-приватне
партнерство для
поліпшення сантехнічної
освіти в Україні». Було
проведено навчальне
заняття факультативу з
учнями закладу за
програмою «Передові
системи
термомодернізації

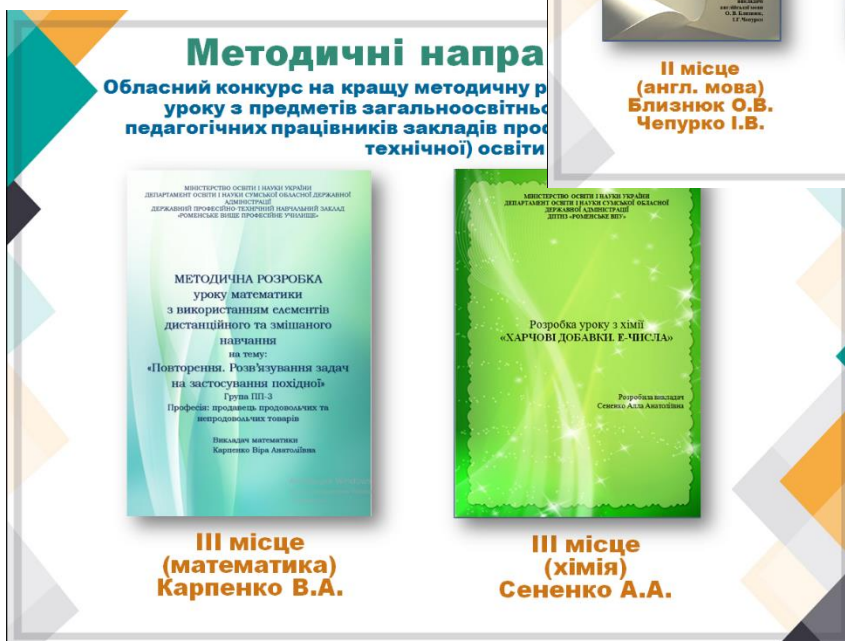
будівель і споруд» з теми «Влаштування термоізоляції скатних покрівель та перекриття. Контроль за якістю виконання робіт, дотримання вимог до безпеки праці».

Велику роботу було організовано НМЦ ПТО щодо конкурсу на кращу методичну розробку уроку. Так І місце зайняла викладач фізики і астрономії Солоненко С.В., робота якої підпорядкована вирішенню проблемного питання щодо формування професійної компетентності та шляхів створення інноваційного освітнього простору «Цифрові технології у забезпеченні професійного розвитку педагогічних працівників».

Українська мова та література: Яцменко С.М. – «Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія і антонімія фразеологізмів» - III місце,

Фізика: Солоненко С.В. - «Рух і взаємодія молекул» - I місце.
 Біологія: Жадько І.В. – «Роль ферментів у забезпеченні процесів метаболізму клітини та цілісного організму» - II місце.
 Географія: Жадько І.В. «Індія. Місце країни в регіоні і світі» - II місце.

Зарубіжна література: Склад А.А. – «Відображення моральної деградації людства в фантастичному оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами» - III місце.

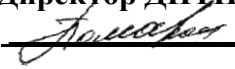
Англійська мова: Чепурко І.Г., Близнюк О.В. – «Харчування поза домом» - II місце.

Математика: Карпенко В.А. - «Повторення, розв'язування задач на застосування похідної» - III місце.

Хімія: Сененко А.А. – «Проблема вмісту нітратів у харчових продуктах» - III місце.

Методичні напрацювання викладачів та майстрів в/н за 2021/2022 н.р. оформлені в навчально-методичні посібники (18 шт.).

З метою розвитку творчих здібностей обдарованих учнів щороку в училищі складається план заходів роботи з обдарованою молоддю.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ДПТНЗ «Роменського ВПУ»
 Павло ПОМАРАН
«30» серпня 2021р.

ПЛАН ЗАХОДІВ
роботи з обдарованою молоддю ДПТНЗ «Роменське ВПУ»
на 2020-2021н.р.

№ п/п	Зміст заходів	Час проведення	Відповідальні	Примітки
1	Побудова освітнього процесу на засадах гуманізму, демократизму, застосування нових підходів до організації освітнього процесу з утвердженням педагогіки особистості	Постійно	Помаран П.І. – директор училища Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Міщенко Н.Г. - заступник директора з НВР Гулак І.В. - заступник директора з НВР	
2	Сприяння формуванню керованого освітнього середовища, де розкриватимуться і реалізовуватимуться різнобічні таланти та здібності учнів на основі системного підходу через чітке управління і керованість процесу, яке містить функції планування, організації, мотивації і контролю.	Постійно	Помаран П.І. – директор училища Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Міщенко Н.Г. - заступник директора з НВР Гулак І.В. - заступник директора з НВР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист	
3	Опрацювання нормативно-правових актів щодо організації роботи з обдарованими учнями	Постійно	Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист	
4	Сприяння роботі громадської молодіжної організації «Сузір'я» та учнівському самоврядуванню з метою реалізації творчого потенціалу учнів	Постійно	Помаран П.І. – директор училища Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Міщенко Н.Г. - заступник директора з НВР Гулак І.В. - заступник директора з НВР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист	
5	Розробка нормативно-наказової бази для організації роботи з обдарованою молоддю ДПТНЗ «Роменське ВПУ»: - наказ про організацію роботи з обдарованою молоддю; - наказ про проведення конкурсу на кращу учнівську творчу роботу; - наказ про створення робочої групи щодо вивчення системи роботи педагогічних працівників училища з обдарованою молоддю; - інструктивно-методична нарада про організацію роботи з обдарованими здобувачами освіти	До 01.10.20 До 15.10.20 вересень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист	

6	Організація роботи предметних гуртків та спортивних секцій з метою розвитку творчих здібностей учнів	Вересень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Гулак І.В. - заступник директора з НВР	
7	Формування груп факультативних занять з метою поглибленого вивчення предметів та професійно-практичної підготовки учнів	Вересень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі	
8	Проведення предметних консультацій з метою залучення учнів до науково-пошукової роботи	Постійно	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі Голови методкомісій	
9	Проведення педагогічних рад: - робота педагогічного колективу з обдарованими учнями. Досягнення і проблеми; - узагальнення передового педагогічного досвіду викладача Скляр А.А.: вивчення сучасних форм і методів роботи з обдарованими учнями	Березень Червень	Помаран П.І. – директор училища Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Міщенко Н.Г. - заступник директора з НВР Гулак І.В. - заступник директора з НВР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. – методист Члени педагогічної ради	
10	Організація роботи членів методичних комісій училища та практичного психолога щодо розробки методичних рекомендацій роботи з обдарованими і талановитими учнями	Протягом року	Гулак І.В. - заступник директора з НВР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Голови методкомісій	
11	Організація роботи практичного психолога та соціального педагога щодо психологічного супроводу роботи з обдарованими і талановитими учнями	Протягом року	Гулак І.В. - заступник директора з НВР Радчук Н.А. - практичний психолог	
12	Планування та організація роботи бібліотеки училища щодо інформаційного забезпечення роботи педагогічних працівників з обдарованими і талановитими учнями	Протягом року	Чернобук Г.Г. - методист Давиденко Т.І. - методист Картава М.М. - бібліотекар	
13	Упровадження психодіагностичних методик у процес пошуку обдарованих дітей і використання корекційно-розвивальних прав для занять з ними	Постійно	Гулак І.В. - заступник директора з НВР Радчук Н.А. - практичний психолог	
14	Робота методичної ради щодо розвитку творчих здібностей учнів: - сучасні форми і методи роботи з обдарованими учнями викладача Скляр А.А. ; - звіт методичних комісій про результати проведення конкурсу творчих учнівських робіт та залучення обдарованих учнів до творчої і пошукової роботи	Січень Квітень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Голови методкомісій	

15	Організація та проведення засідання круглого столу «Розвиток творчості учнів». Обмін досвідом викладачів, які результативно працюють з обдарованими учнями	Листопад	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Голови методкомісій	
16	Організація роботи школи починаючого педагога: - методичні аспекти роботи з обдарованими учнями	Жовтень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Голови методкомісій	
17	Оновлення банку даних обдарованих учнів ДПТНЗ «Роменське ВПУ»	Жовтень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Педагогічні працівники училища	
18	Педагогічна конференція «Формування дослідницьких компетентностей в обдарованої учнівської молоді»	Січень	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Голови методкомісій	
19	Робота з учнями на факультативних заняттях з метою поглиблення і розширення їх знань, забезпечення міцного і свідомого їх засвоєння та підготовки до продовження освіти	Згідно розкладу занять	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі училища	
20	Поглиблення вмінь та навичок учнів під час виконання вправ, диференційованих за двома рівнями - основним та підвищеним, що передбачається завданнями ЗНО	Постійно	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі училища	
21	Упровадження диференційованого підходу при визначенні обсягів опрацювання навчального матеріалу та домашнього завдання	Постійно	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі училища	
22	Залучення учнів до пошукової діяльності, опрацювання навчальних матеріалів отриманих з додаткової літератури та джерел Інтернет	Постійно	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. - методист Давиденко Т.І. - методист Викладачі училища	
23	Стимулювання пізнавальної діяльності учнів шляхом використання інтерактивних вправ та творчих завдань	Постійно	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Викладачі училища	
24	Залучення обдарованих учнів до організації та проведення тематичних тижнів, конкурсів професійної майстерності, участі в предметних олімпіадах, спортивних секціях та позаурочних заходах	Згідно графіку роботи	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Мищенко Н.Г. - заступник директора з НВР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Викладачі училища	
25	З метою активізації роботи з обдарованою молоддю практикувати проведення нестандартних уроків із залученням обдарованих учнів до їх підготовки та проведення	Згідно планування	Рукавичка Т.Я. - заступник директора з НМР Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист Викладачі училища	

26	Висвітлення в засобах масової інформації, фахових періодичних виданнях та на сайті училища кращих педагогічних напрацювань викладачів ДІПТНЗ «Роменське ВПУ» щодо роботи з обдарованими здобувачами освіти	Постійно	Чернобук Г.Г. – методист Давиденко Т.І. - методист	
----	--	----------	---	--

Склала заступник директора з НМР

руч

Тетяна РУКАВИЧКА

3.3 Вивчення передового педагогічного досвіду викладача української мови та літератури Яценко С.М.

У 2021-2022 навчальному році у Роменському ВПУ вивчався передовий педагогічний досвід викладача української мови та літератури Яценко С.М. з проблеми «Обдаровані учні – надія не тільки батьків, а й усієї України». Згідно плану було створено творчу групу, яка працювала над проблемою «Використання освітніх технологій з метою активізації пізнавальної діяльності обдарованих учнів», де викладачі шляхом взаємовідвідування уроків ділилися напрацюваннями. Вивчалися доробки викладача «Краєзнавча робота у виховній та позаурочній діяльності», «Проектні технології як один із напрямків роботи з обдарованими учнями», заслухали виступ «Педагогічна майстерність у роботі з обдарованими учнями». Викладач показала майстер-клас «Використання сучасних ІКТ технологій у роботі з обдарованими учнями», де учні презентували свої міні-проекти професійного спрямування. Поглиблене вивчення української мови здібні здобувачі освіти опановують на факультативі «Синтаксис української мови».

Виступ Яценко С.М. на засіданні методичної ради училища

Викладач прагне поєднувати урочну роботу з позакласною. Учні залучаються до підготовки та проведення екскурсій до музеїв училища під час проведення днів відкритих дверей, предметних тижнів, наукових семінарів та педчитань. Вони ведуть активну пошукову роботу з поповнення експозицій музею «Літературне краєзнавство». Вийшла збірка поезій з літератури (проект «Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!»).

Найкращою оцінкою роботи викладача з обдарованими учнями є високі досягнення. Щороку її учні показують гідні результати, найвагоміші з них – це перемоги у IV етапі Міжнародних конкурсів. Так, в арсеналі призерів IV етапів мовно-літературних конкурсів у викладача 5 учнів, тобто щорічно педагог готує переможців такого високого рівня. У 2022 році учениця Пархоменко Євгенія знову стала переможцем IV етапу XXIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка серед закладів ПТНЗ.

Ці здобутки є гордістю Світлани Миколаївни, упевненістю в тому, що вона на правильному шляху. А результати доводять важливість і правильність її підходів до роботи з обдарованою молоддю та ефективність їх застосування.

Обдаровані учні та ті, що виявляють бажання та цікавість до вивчення предмета, є фундаментом результативної роботи Яцменко С.М. У досвіді педагога наявні тенденції до саморозвитку, створення привабливого іміджу ДПТНЗ «Роменське ВПУ». У педагогічній діяльності чітко прослідковуються нові технології навчання, які сприяють розвитку інтелектуальної, творчої, предметної або лідерської обдарованості. Так, Світлана Миколаївна брала участь у Всеукраїнському методичному фестивалі «Творчий викладач – обдарований учень» за темою «Синтез інноватики і традиції – запорука успішного навчання та самореалізації обдарованих учнів». У конкурсі на кращий урок її розробка з української мови була високо оцінена. Скарбничка показових уроків викладача поповнилася ще одною розробкою з української мови за темою «Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення». Своїм досвідом Світлана Миколаївна ділилася на обласному засіданні стейкхолдерів «Формування ключових компетентностей здобувачів освіти в умовах війни».

У 2022-2023н.р. викладачем Яцменко С.М. проведено круглий стіл «Відпрацювання проектної технології при підготовці презентації з метою актуалізації опорних знань учнів та вдосконалення їх творчих здібностей (краєзнавча робота, круглий стіл)». Ділилася досвідом роботи серед колег області «Використання сучасних ІКТ у роботі з обдарованими учнями» (інтерактивна дошка, інтерактивний плакат, буктрейлер).

Розвиток обдарованості учнів залежить від професійного рівня педагога та використання новітніх методів навчання. Викладач надихає здобувачів освіти на плідну роботу особистим прикладом.

На методичній раді закладу було зроблено педагогічний аналіз змісту сутності педагогічної системи викладача: його педагогічні ідеї, особливості технологій, виявлені ним позитивні результати у роботі з викладачами початківцями щодо роботи з обдарованими учнями, узагальнювався педагогічний досвід роботи з обдарованою учнівською молоддю, розглядалися напрацювання викладача.

3.4 Робота методичних комісій ДПТНЗ «Роменське ВПУ»

Система роботи з виявлення обдарованих дітей методичної комісії передбачає:

- попередню діагностику сформованості інтелектуальних умінь;
- спостереження за роботою учнів на уроках та позакласних заходах;
- аналіз результатів виконання самостійних, творчих робіт;
- аналіз результатів участі учнів в олімпіадах, конкурсах, турнірах.

Розвиток обдарованості може бути ефективнішим при дотриманні певних умов, зокрема:

- своєчасної діагностики інтелектуальних особливостей і здібностей учня;
- гуманного співробітництва викладача та учня;

- взаємодію педагогів і батьків;
- забезпечення учневі права на пошук і помилку без зниження оцінки;
- надання можливості виправлення помилки і підвищення оцінки.

Кожна обдарована дитина – індивідуальність, що потребує особливого підходу. Саме тому навчання і виховання обдарованих учнів здійснюється з опорою на такі дидактичні принципи:

- індивідуалізації і диференціації навчання;
- довіри і підтримки;
- залучення обдарованих учнів до участі у різноманітних навчальних, позаурочних та позакласних заходах.

Робота з обдарованими дітьми вимагає належної змістової наповненості занять, зорієнтованості на новизну інформації та різноманітні види пошукової, розвиваючої, творчої діяльності.

Кожна діяльність, зокрема й педагогічна, буде успішною тоді, коли вона ретельно спланована. З метою розвитку творчих здібностей учнів, виявлення обдарованих, талановитих здобувачів освіти щороку розробляється та затверджується на засіданні методичної комісії План роботи методичної комісії природничого циклу з обдарованими учнями, та учнями, що проявляють підвищений інтерес до вивчення предметів природничо-математичного циклу на поточний навчальний рік та плани роботи кожного викладача з такими учнями.

Основними напрямками в цій роботі є:

- пошук і цілеспрямований відбір обдарованих учнів;
- створення умов для розвитку здібних та обдарованих здобувачів освіти;
- підтримка та стимулювання розвитку обдарованої молоді;
- розвиток інтересу до знань, формування творчої особистості;
- формування високопрофесійного, творчо працюючого педагогічного колективу;
- поєднання всіх видів діяльності здобувачів освіти та викладачів для розвитку спільної творчості;
- виховання компетентної особистості учня для життя в інформаційному суспільстві;
- формуванню в учнів стійких мотиваційних установок і застосування набутих знань;
- організація самоосвітньої діяльності, науково-дослідницької роботи здобувачів освіти та викладачів;
- упровадження принципу органічного взаємозв'язку навчання та розвитку обдарованих учнів.

У роботі з обдарованою молоддю для себе ми виділили такі етапи роботи:

1. Підготовчий

- планування роботи;
- виявлення обдарованих учнів;
- складання діагностичних карт.

2. Основний (практичний)

- упровадження інтерактивних методів навчання, що розвивають в учнів творче й дослідницьке мислення;
- активна участь в інтелектуальних і творчих конкурсах різних рівнів.

3. Узагальнення

- аналіз досягнутих результатів;
- співвідношення результатів реалізації програми з поставленими метою й завданнями;
- визначення перспектив і шляхів подальшої роботи з обдарованими учнями.

Першим етапом цієї роботи є пошук інтелектуально обдарованих учнів та учнів, що проявляють підвищений інтерес до вивчення предметів циклу. З цією метою було проведено діагностичні контрольні роботи для учнів I курсу та у співпраці з практичним психологом здійснено психодіагностичні дослідження, спрямовані на пошук обдарованих учнів у відповідності до різних типів обдарованості (інтелектуальна, соціальна, творча). У результаті

цієї діяльності було виявлено таких здобувачів освіти та оновлено банк даних обдарованих учнів.

Методична комісія велику увагу приділяє підготовці педагогічних працівників до роботи з обдарованими здобувачами освіти. З цією метою на засіданнях методичної комісії розглядалися теоретичні питання розвитку обдарованих учнів, форм і методів роботи з ними.

Але яка ж це обдарована особистість? Це учні, що мають необхідний перелік якостей для досягнення життєвого успіху. А саме:

- мають хорошу пам'ять, добре розвинуте абстрактне мислення;
- дуже активні й завжди чимось зайняті;
- ставлять високі вимоги до себе, боляче сприймають суспільну несправедливість;
- наполегливі в досягненні результату;
- хочуть вчитися й досягають у навчанні успіхів;
- уміють фантазувати;
- ставлять багато запитань;
- проявляють інтерес до читання, мають великий словниковий запас;
- із задоволенням виконують складні й довготривалі завдання;
- їм притаманне почуття гумору;
- у них перебільшене почуття страху, емоційна залежність, емоційна незбалансованість порівняно з іншими однолітками.

Говорячи про таких дітей імпонує формула

Талант + Праця + Удача = Успіх

У кожній дитині може бути талант, але це ще не все. Потрібні умови, щоб він розквітнув, щоб хтось повірив у нього, тут і знадобиться допомога педагогів.

Робота методичної комісії суспільно-гуманітарного циклу

Виявити обдарованого учня та створити сприятливі умови для його навчання і розвитку – такі завдання ставлять перед собою педагоги.

Під девізом «Шлях від ідеї до результату» працюють викладачі української мов та літератури

Яцменко С.М. та Скляр А. А.

Серед форм роботи з обдарованими дітьми Скляр Алла Анатоліївна часто використовує такі види:

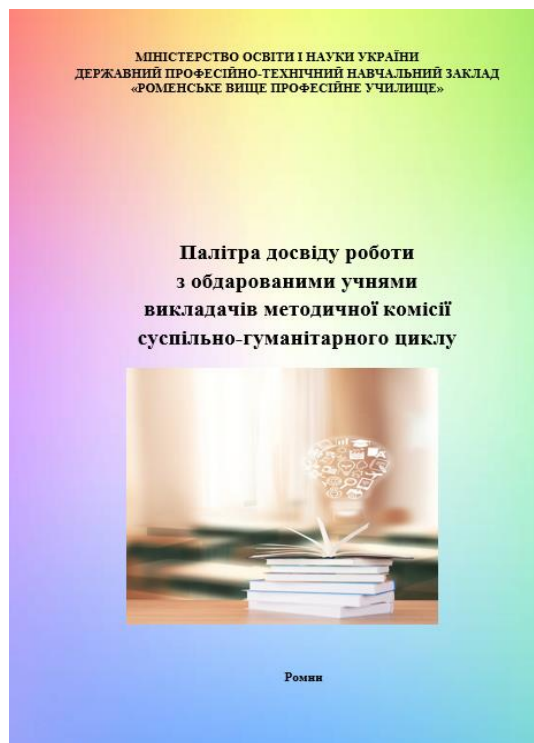
- *інтерактивне навчання*: «запитання – відповідь». Методика роботи допомагає дитині формулювати певні гіпотези, висловлювати свої думки, доходити правильних висновків.

- *«інформаційно – пізнавальна суперечність»*. Характерна особливість полягає в тому, що елементами є істинні, але, на перший погляд, суперечливі судження.

- *стратегія формування віри в успіх* – учні мають вірити, що успіх завжди можливий.

Слід допомогти їм побудувати таку впевненість за допомогою прийомів, в основі яких позитивний зворотний зв'язок та безмежна віра в учнів.

Метод «Метаплан» застосовує для роботи над стилістичними, лексичними, граматичними помилками. Яким чином? Наприклад, група написала твір чи есе. Перевіривши роботи, вибирають типові помилки, виводять їх на екран, а учні пояснюють, де помилка, виправляють чи редагують та пояснюють відповідні правила.

Технологію «Фішбоун» часто використовує на уроках літератури. Наприклад, опрацьовуючи роман Ліни Костенко «Маруся Чурай», учні встановлюють причиново-наслідкові зв'язки проблеми, що підлягає аналізу: у чому духовна розбіжність героїв (саме це й зумовлює проблемність цього кохання); з'ясовують причину внутрішнього конфлікту між героями, а за тим і розриву); добирають факти, що є цьому підтвердженням і роблять висновки, озвучуючи наслідки цього конфлікту — події, вчинки, відчуття героїв.

На етапі підбиття підсумку уроку використовує *метод «Гронування»*.

Уроки намагається будувати так, щоб кожен із проведених видів робіт виконував свою роль у формуванні певного комунікативного вміння, щоб учні успішно володіли й монологічним, і діалогічним мовленням, спираючись на знання про текст, стилі, типи, жанри спілкування, розвивали культуру мовлення.

Викладач Яценко Світлана Миколаївна на своїх уроках прагне надихати, виховувати і заохочувати молоді уми ставити питання і шукати значиму інформацію, розвивати навички самоосвіти, тренувати інтелект, торувати шлях в їх конкурентоспроможне професійне майбутнє та використовує такі методи:

- *метод замальовування та записування ідей* дозволяє швидко та повною мірою використовувати розумовий потенціал. Він сприяє ефективному запам'ятовуванню, концентрації думок, підвищує продуктивність праці, розширює світогляд та діапазон ідей.
- *метод «Бесіда за круглим столом»*. Це особлива форма дискусійного навчання з обговоренням, метою якого розвиток соціальної компетенції учнів через вільний обмін досвідом і думками та вироблення толерантного ставлення до висловлювань і переконань інших.
- *прийом «Незавершене рішення»* – за його допомогою можна визначити рівень пізнавальної активності. Наприкінці уроку вчитель пропонує учням виконати завдання творчого характеру і попереджає, що рішення виявиться досить цікавим і несподіваним. Учні під час підготовки до уроків виконують завдання з елементами дослідницької, пошукової роботи, працюють зі словниками, довідковою, літературознавчою, мовознавчою літературою. Таким чином розвивається самоосвітня компетенція.

Наприклад, для розвитку логіки та креативного мислення, інтелектуального потенціалу, пропонує виконати такі завдання:

- згрупувати слова;
- дібрати аналогічні приклади до записаних;
- укласти міні-словник фразеологізмів на певну тему;
- вибрати слова з помилками, пояснити написання;
- сконструювати слова за поданим алгоритмом;
- розв'язати лінгвістичну задачу;
- прорекламувати страву;
- скласти і записати казку зі словами іншомовного походження;
- дописати кінцівку (основну частину, зачин) у лінгвістичній казці;
- скласти опорну схему, таблицю за новим матеріалом;
- розшифрувати лінгвістичні поняття;
- рецензувати відповіді товариша;
- виготовити картки для перевірки знань, умінь і навичок учнів із певної теми;
- написати і захистити наукову міні-працю (повідомлення, реферат тощо);
- розв'язати ситуативне завдання;
- написати творчу роботу.

Важливою в організації освітнього процесу з обдарованими учнями є *диференціація домашнього завдання*. Зокрема використовують такі види завдань:

- *прийом «творче завдання»* (учням пропонується скласти кросворд, написати есе, створити синквейн та ін.);
- *прийом «особливе завдання»* (завдання підвищеної складності);

- прийом «енциклопедист» (передбачає самостійний пошук учнем додаткового матеріалу для вирішення ускладнених завдань або доповнення розповіді вчителя на уроці);
Значну роль відводять завданням у формі дослідження.

Останнім часом учням дуже подобається виконувати завдання у формі **кросенса**. Це асоціативний ланцюжок, що складається з дев'яти картинок. Зображення розташовують так, що кожна картинка має зв'язок із попередньою і наступною, а центральна поєднує за змістом декілька зображень.

Завдання того, хто розгадує кроссенс – знайти асоціативний зв'язок між сусідніми (тобто тими, що мають спільний бік) картинками.

Кроссенс – це сучасний методичний прийом візуалізації навчального матеріалу, який виконує такі функції:

- навчальну (сприяє засвоєнню навчального матеріалу в ігровій формі);
- мотиваційну (пробуджує інтерес до навчальної теми та бажання розгадати головоломку);
- комунікативну (забезпечує діалог між різними учасниками освітнього процесу – учителем, учнями, підручником);
- соціальну (пояснює причини і закономірності певного явища, його елементи, протиріччя),
- розвивальну (сприяє розвитку творчого, логічного та образного мислення, вмінню пояснювати певні речі). Під час розгадування кроссенсу розвиваються комунікативні й регулятивні вміння; навички роботи з інформацією; підвищується допитливість і мотивація до вивчення предмета. Адже це не просто головоломка нового покоління, яка поєднує в собі найкращі якості зразу деяких інтелектуальних розваг: загадки, ребусу, головоломки, це прекрасний засіб розвитку логічного і творчого мислення учнів та перевірки знань із теми.

Якщо дати завдання скласти кроссенс на одну й ту саму тему кільком групам учнів - роботи будуть відрізнятися. І це добре! Кроссенс може допомогти вам відкрити нестандартне, креативне, образне мислення у своїх учнів!

Однією з інновацій в освітньому процесі стало впровадження ІКТ на основі «хмарних технологій», які в сьогоденних реаліях життя займають перше місце не тільки для розвитку комунікативної компетентності у здобувачів освіти, а взагалі - для донесення інформації на уроках. Вони підвищують якість навчання, дозволяють внести щось нове у звичайні форми роботи, сприяють цікавому й повнішому, усебічному розкриттю та більш зрозумілому поданню інформації на уроці.

Прикладами використання хмарних технологій, які активно застосовують у власній педагогічній діяльності є: он-лайн дошка, ментальна карта, медіатеки, відео конференції, інтерактивні вправи, віртуальні спільноти, блог, електронний щоденник, електронний журнал, системи дистанційного навчання, зокрема платформа Moodle.

Поряд із цими технологіями на уроках доречним вважають застосування таких форм роботи, які сприяють актуалізації опорних знань та дозволяють із мінімуму витраченого часу отримати максимум результатів.

Виокремили для себе пріоритетні та доведено ефективніші сучасні форми та методи роботи з учнями, які вдало застосовують в освітньому процесі, а саме:

Метод «мозкового штурму»

Евристичний діалог «мозкової атаки» базується на ряді психологічних і педагогічних закономірностей, які зручно показати за допомогою моделі «шлюзу».

Творча активність людини найчастіше потенційно стримується, як вода за допомогою «шлюзу». Тому потрібно його відкрити, щоб її визволити. Острах помилок і критики, суто професійний і занадто серйозний підхід до справи, тиск авторитету більш здатних товаришів, традиції і звички, відсутність позитивних емоцій - усе це виконує роль «шлюзу».

Діалог в умовах «мозкової атаки» виступає в ролі засобу, який дозволяє забрати «шлюз», визволити енергію учасників для рішення творчої задачі.

Метод евристичних питань

Метод евристичних питань (відомий також як метод «ключових питань») доцільно застосовувати для збору додаткової інформації в умовах проблемної ситуації чи упорядкування вже наявної інформації в самому процесі рішення творчої задачі. Евристичні питання особливо розвивають інтуїцію мислення, таку логічну схему рішення творчих задач. Найчастіше пропонують учням попрацювати із заповненням полів ромашки Блума.

Метод вільних асоціацій

Помічено, що результативність творчої діяльності, особливо на етапі генерування нових ідей, істотно підвищується, якщо широко використовувати нові асоціації, що у підсумку породжують по-справжньому продуктивні ідеї рішення проблеми.

У процесі зародження асоціацій установлюються неординарні взаємозв'язки між компонентами розв'язуваної проблеми й елементами зовнішнього світу, враховуючи компоненти колишнього досвіду творчої діяльності осіб, які беруть участь у колективному рішенні проблеми, творчої задачі. У результаті процесу зародження нових асоціативних зв'язків і виникають творчі ідеї рішення проблеми. Одним із прикладів застосування цього методу на уроках української мови є «Групування».

Метод інверсії

Метод інверсії (у психології його іноді називають методом звертання) являє собою один з евристичних методів діяльності, орієнтований на пошук ідей рішення творчої задачі в нових, несподіваних напрямках, найчастіше протилежних традиційним поглядам і переконанням, що диктуються формальною логікою і здоровим глуздом.

Перевагою методу інверсії є те, що він дозволяє розвивати діалектику мислення, відшукувати вихід із, здавалося б, складної ситуації, знаходити оригінальні, часом дуже несподівані рішення різного рівня труднощів і проблемності творчих задач.

Створення уявних образів на основі прочитаних текстів, прогнозування наслідків, подій, явищ, які б змогли спонукати до чогось або відбутися за певних умов. Наприклад: описати уявний сон, використовуючи цитати з «Кобзаря».

Умова: дотримуватися стилістичних особливостей мови автора (ці теми опрацьовуємо на факультативі з української мови). Виходять цікаві твори учнів, політ їх фантазії безмежний.

Метод особистої емпатії (метод особистої аналогії)

Метод аналогій завжди був важливим евристичним методом рішення творчих задач. Процес застосування емпатії є проміжною ланкою між інтуїтивними та логічними процедурами мислення. У вирішенні творчих задач використовують конкретні й абстрактні аналогії, ведуться пошуки тотожності живої природи з неживою.

У ситуаціях уявної побудови аналога іноді евристичні результати дає такий прийом, як гіперболізація, наприклад значне збільшення, чи навпаки, зменшення масштабів.

Найчастіше емпатія означає ототожнення особистості однієї людини з особистістю іншого, коли намагаються думкою поставити себе в положення іншого. Коли застосовується метод емпатії, то об'єкту приписують почуття, емоції самої людини: людина ідентифікує мету, функції, можливості, плюси і мінуси, наприклад машини, зі своїми власними. Людина наче зливається з об'єктом, якому приписується поведінка, що можлива у фантастичному варіанті. Учні придумують образ і описують у формі есею відчуття. Це може бути що завгодно. Як зразок, творчі учні до Дня матері на конкурс підготували есей «Проміння сонячного щастя матері». Завданням було уявити себе кулею і прослідкувати шлях від початку її виготовлення і до звершення своєї тренувальної або вбивчої ролі (описувалися її відчуття як живої істоти). Другою сюжетною лінією мало бути перевтілення в образ матері: від народження дитини до зустрічі сина з тією кулею. Цікаво було спостерігати різну подачу думок кулі й матері.

На факультативному занятті викладач запропонувала учням таке завдання: уявіть себе членом робочої групи із затвердження нового правопису. Проаналізуйте уважно зміни, що пропонують. Чи з усіма пунктами погоджуєтесь? Можливо, деякі варто спростити, удосконалити або уніфікувати? Підготуйте виступ на засідання правописної комісії (написати невеликий текст свого виступу, підтверджуючи чинні правила власними прикладами; висловити аргументовані пропозиції щодо вдосконалення окремих пунктів правил).

Звичайно, основний курс української мови не враховує всіх можливостей та інтелектуальних запитів обдарованого учня, освітні інтереси якого виходять за межі програмового матеріалу. Тому специфікою факультативу та консультацій з української мови є органічне продовження базового курсу з предмета, їх інтеграційний характер.

Доведено, що практична доцільність нововведень має бути співставною з їх результативністю. Тому, незважаючи на різноманіття апробованих експериментальних підходів до організації роботи з творчими особистостями, раціональним є не відмовлятися від традиційних методів навчання на користь стратегій, заснованих на нових технологіях. Як говориться в одному прислів'ї: «Якщо не зламалося, не ремонтуй». Часто традиційний метод навчання просто потребує переформатування та вдосконалення.

Обдаровані учні та ті, що виявляють бажання та зацікавлення до вивчення предмета, є фундаментом роботи. Вони незамінні помічники на уроках, позакласних заходах, під час екскурсій у музей літературного краєзнавства. Щоб дослідницька робота не переобтяжувала учнів, а стала цікавою і навіть необхідною для подальшого професійного розвитку, враховується напрям навчання. Так, для продавців цікавим стало дослідження ролі реклами у професійній діяльності; для кухарів доречною стала тема про основи здорового харчування та ін.

Прикладами найбільш вдалих колективних творчих проєктів моїх учнів стали: «Мова – дзеркало культури», «Переклад – високе мистецтво», «Мовна норма та її соціальне значення», «Культура мови в кулінарії», «Жінки в житті Тараса Шевченка», «Альманах митців рідного краю».

Покоління Z буде вчитися більш ефективно, якщо їм потрібно вирішувати проблеми і долати труднощі. Тому для роботи з обдарованими дітьми цієї вікової категорії доцільно використовувати ігрові форми навчання. Увесь їх досвід вирішення проблем граючи, допомагатиме перейти до напрацювання способів розв'язання суттєвих навчальних завдань. Усвідомлюючи особистий прогрес, учень стає залежним від успіху і продовжуватиме працювати на рівні гри ще довгий час. Адже водночас він розуміє, що кожна поразка є кроком до розробки нової стратегії для досягнення результату.

Переважно обдаровані представники покоління Z – самодостатні особистості, які є прикладом для ровесників. Підвищення рівня якості знань з предмета, зростання зацікавленості до вивчення рідної мови та становлення громадянської свідомості молоді – результат плідної взаємодії викладача та творчого учня.

Перехід на дистанційне навчання став серйозним випробуванням для всіх актуальних викладацьких методик. Але, водночас, і стартом для нових нестандартних методів. Адже зацікавити дітей навчанням без особистої взаємодії часто буває дуже і дуже складно.

Важливим складником роботи з обдарованими учнями – є *позакласна робота*, яка дає можливість розвивати індивідуальні інтереси учнів, їхні здібності, нахили, формувати стійкі потреби у самостійному пізнанні. Велика робота з розвитку творчих здібностей учнів ведеться під час проведення позакласних заходів, предметних тижнів, підготовки до мовних конкурсів ім. П.Яцика та Т. Шевченка, мовнолітературної олімпіади.

Щороку здобувачі освіти Роменського ВПУ показують гідні результати участі у творчих конкурсах різних рівнів. Призером IV етапу XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та XXIII Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика у 2022-2023 р стала Пархоменко Євгенія.

Призер IV етапу XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та XXIII Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика у 2022-2023 р Пархоменко Євгенія, стипендіат Президента України

Хтось із відомих сказав: «Кожна людина народжується із зернятком у руці». А першочергове завдання педагога полягає в тому, щоб знайти те поле, де зернятко найкраще проросте, тобто якомога повніше розкрити природні здібності дитини. Це допоможе їй у майбутньому успішно адаптуватися до умов своєї життєдіяльності, активно будувати суспільну інфраструктуру з використанням найсучасніших технологій. Щороку здобувачі освіти Роменського ВПУ показують гідні результати участі у творчих конкурсах різних рівнів.

Застосування у викладанні української мови проблемних, евристичних методів роботи, різних форм організації навчальної діяльності сприяє зацікавленості учнів у саморозвитку і допомагає викладачеві досягати результативності в роботі з обдарованою молоддю.

Робота з обдарованими учнями у ході вивчення історії передбачає врахування основних рис обдарованості: умотивованості, прагнення досягнути високих творчих результатів, здатність до продукування нового, а також задоволення потреби обдарованих учнів у поглибленому вивченні предмета. Уроки історії та позаурочна форма передбачають індивідуальну і групову роботу. Усе це в сукупності сприяє формуванню середовища, сприятливого для розвитку обдарованої особистості. Для формування історичного мислення в учнів, які проявляють підвищений інтерес до вивчення історії, необхідно повноцінно використовувати візуальні джерела. Ілюстративний матеріал відіграє провідну роль у формуванні предметних компетентностей з історії. Його можна широко використовувати як на уроках, так і в позаурочній діяльності.

У процесі своєї роботи викладач історії Король А.М. особливу увагу приділяє історичній карикатурі. Вважає, що використання *карикатури* у викладанні історії за

програмою 10-11 класу набуває особливого сенсу. Методична цінність карикатури в тому, що вона створює яскравий образ, дозволяє отримати уявлення про думки та настрої, позиції людей у свій час, коротко і яскраво резюмує суть історичного чи суспільного явища, події. У той же час необхідно брати до уваги, за своєю суттю карикатури не можуть бути об'єктивними, їх потрібно аналізувати ретельно і в комплексі з іншими джерелами. Вони не дають точної кількісної характеристики процесів історичного розвитку, а допомагають виявити основні тенденції епохи. А це сприяє розвитку логічного та критичного мислення. Карикатуру треба вміти «прочитати», щоб зрозуміти і оцінити. Максимальне сприйняття карикатури досягається, якщо глядач володіє інформацією про реалії тогочасної політичної ситуації, міжнародної обстановки, добре розпізнає образи політиків, явища економіки чи культури. Сама «розшифровка» карикатури стає важливим інтелектуальним процесом, який актуалізує раніше отримані знання, доповнює їх «смаком» епохи, допомагає учням подивитися на явище як на «емоційний образ», створений художником, відчутти авторську позицію та розставлені акценти. Така робота розширює кругозір учня, сприяє розвитку творчих здібностей.

Такий вид діяльності має системність і цілісність. У ЗНО з історії України одним із цікавих завдань, запропонованих випускникам, була хронологічна послідовність карикатур. Це завдання піднімало цілий пласт компетентностей: «прочитати» кожен з чотирьох карикатур, проаналізувати їх, віднести певне явище до відповідного періоду історії, а потім розташувати їх у послідовності. Сатиричний жанр наскільки різноманітний і непередбачуваний, тому викладач сам підбирає запитання до карикатури, враховуючи її зміст і особливості.

Король А.М., викладач історії, пропонує свої нароби з досвіду роботи з карикатурами на уроках історії України та всесвітньої за програмою 10 - 11 класу. Тема “Передумови виникнення Першої світової війни. Війна та її наслідки”. Прочитати текст до неї і пояснити, наслідки яких подій Першої світової війни вона відображає?

Робота з карикатурами підвищує загальну освітню культуру здобувачів освіти, вчить їх сприймати візуальні джерела, критично аналізувати, оцінювати і осмислювати як історичне

джерело епохи. Карикатура, як правило, відображає проблеми суспільства і ще з ранніх часів служила певним методом самоствердження над кривдником чи ворогом. Вона створює яскравий образ, коротко і яскраво резюмує суть історичного чи суспільного явища, події.

Найбільш ефективним способом вивчення англійської мови є комунікативний підхід, одним з основних правил якого є активне використання методики *контекстного навчання task-based language learning (TBLL)* – вивчення мови, засноване на завданнях. Цей метод чудово підходить для роботи з учнями, які виявляють зацікавлення до вивчення англійської мови, так як зумовлюють найкращий результат здобувача освіти, враховуючи умови навчання, мотивацію та кінцеву мету.

У якості доцільних і ефективних завдань для багаторазового використання мови, особливо в умовах упровадження дистанційних форм навчання, викладач англійської мови Близнюк О.В. пропонує учням з кращою мовною та мовленнєвою підготовкою навчальні матеріали *освітньої платформи TED-Ed*. Відповідний розділ з навчальними наповненням розміщений *на платформі MOODLE* закладу освіти. У ньому здобувачі освіти можуть обрати цікавий навчальний контент, перейти за посиланнями на ресурс, що містить відеоматеріал, скористатися текстовою версією завдання та виконати різнорівневі вправи та тести.

Під час роботи з навчальними матеріалами учні вдосконалюють навички аудіювання, читання, письма та усного мовлення. Цьому є очевидне пояснення:

- учні мають можливість ознайомитися з інформацією, яка, відповідаючи темам програми вивчення англійської мови у старшій школі, пропонує до розгляду цікаву для здобувачів освіти цієї вікової категорії, інформацію;
- пропонуване відео забезпечує реалізацію між предметних зв'язків при вивченні іноземної мови або носить професійно-спрямований характер;
- опрацювання інформації здійснюється при паралельному прослуховуванні і читанні (відео супроводжуються англійськими титрами);
- учні практикують вивчення нових лексичних одиниць у контексті зв'язної розповіді;
- запропоновані післятекстові завдання містять вправи на визначення діапазону вживання слів, використання їх синонімів та антонімів, практику словотвору, перефразування, відкриті питання для обговорення, пошукові завдання, які підтримуватимуть інтерес до теми, тренувальні тести.

Використання ментальних карт на уроках англійської мови

При контекстному методі нові лексичні одиниці, розмовні фрази, стійкі вирази та граматичні структури і звороти вивчаються в контексті, а тому здобувачі освіти повинні зрозуміти, що значить певне мовленнєве явище, виходячи із загального розуміння всього тексту. Цей спосіб максимально активізує розумову діяльність і будує зв'язки між словом (виразом, структурою) в англійській і поняттям у свідомості людини. Такі зв'язки набагато міцніші від простого запам'ятовування перекладу рідною мовою.

Гра «Переклади словосполучення та речення» на уроці англійської мови у групі КК-2

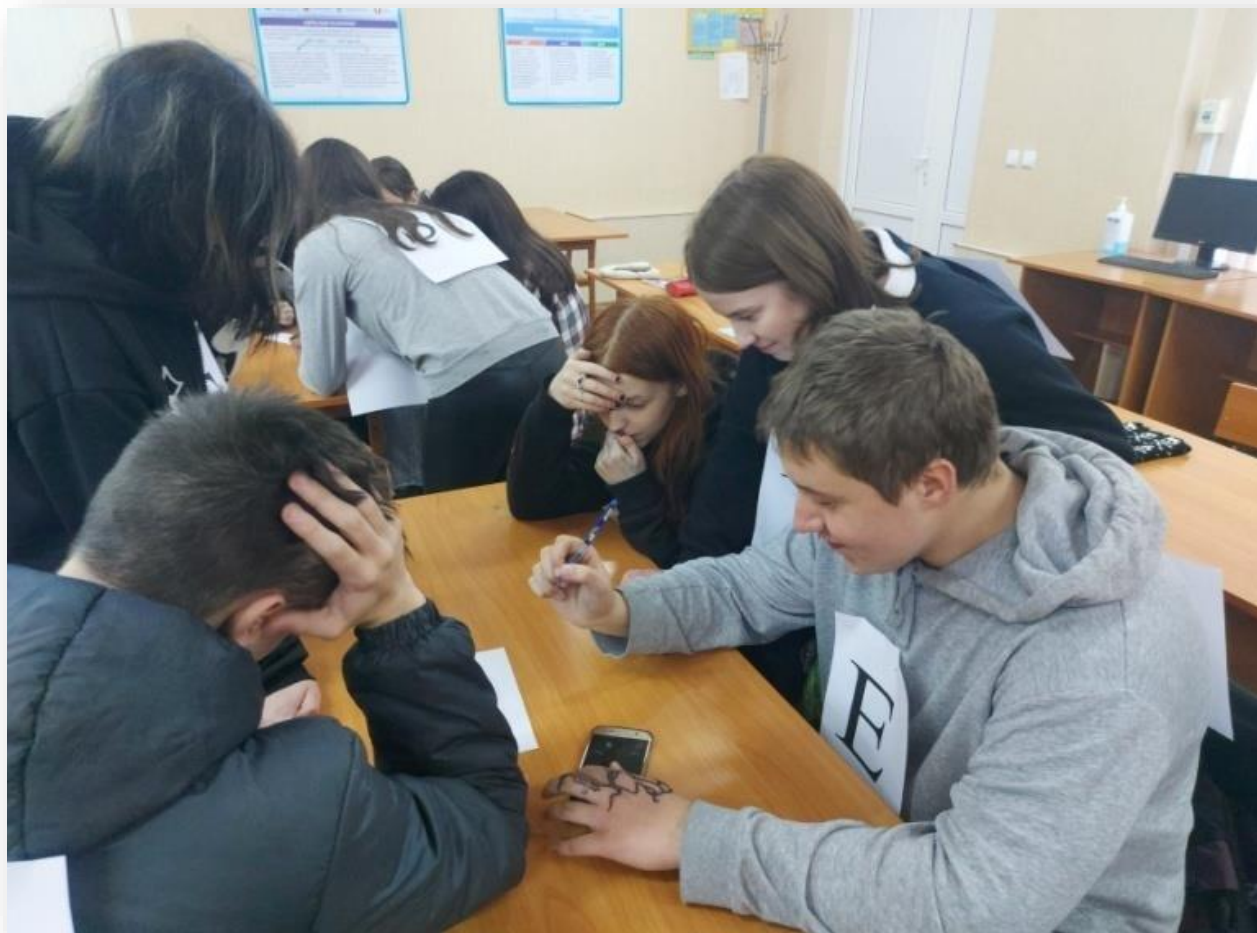
Метод вивчення граматики в контексті ефективніший за *метод перекладів*, адже він максимально активізує розумову діяльність і будує зв'язки між явищем в англійській мові і поняттям у свідомості людини.

При використанні контекстного, *Task-based learning*, методу, що базується на постановці завдання, здобувачі освіти, виконуючи завдання, які їх стосуються і є для них цікавими, використовують мову, яку вони вивчають, щоб спілкуватися зі своїми однолітками. Це означає, що вони використовують аутентичну мову замість відповідей на граматичні питання чи питання стосовно лексичних одиниць мови. У цей момент учні зазвичай не відчують, що вивчають мову, тому що вони поринають у завдання, яке опрацьовують.

Опанування мовою за допомогою методу *Task-Based Learning* у групі чи у парі є важливим чинником покращення здатності ефективного запам'ятовування. Такі види діяльності та зростання впевненості у використанні мови у групі чи у парі є ключовим кроком в отримання мовних навичок. Упевненість та мотивація навчатися та спілкуватися з іншими також зростає, так як здобувачі освіти отримують позитивний зворотній зв'язок від однолітків та викладачів.

У зв'язку з тим, що контекст, у якому учні вивчають мову, відповідає реаліям повсякденного життя підлітка, розуміння мови також поглиблюється. До того ж, ґрунтовне знання, отримане за допомогою цього методу, збільшує кар'єрні перспективи здобувачів освіти у майбутньому.

Методична скарбничка викладача англійської мови Кориньовської І.Г. складається з різноманітних методів і прийомів викладання іноземної мови з використанням методу навчальної гри, яка використовується під час уроку. Інтерес до використання цього методу не є випадковим і має декілька специфічних причин.

Учні групи КК-1 працюють над складанням речень із словосполучень

Ігрова діяльність впливає на механізми всіх пізнавальних процесів таких як увага, пам'ять, мислення. Гра створює умови для глибокого прояву здібностей, позитивно впливає на загальний розвиток здобувачів освіти, а також сприяє їх самореалізації. Ефективність *методу гри* ще в тому, що вона може бути організована в різних формах роботи, а це є важливим при вивченні іноземної мови, де використання різноманітних завдань є звичним явищем процесу навчання. Цей метод може бути використаний в індивідуальній, парній, груповій та колективній формах роботи на уроках та позакласних заходах. Цей факт вказує на ефективність використання гри з точки зору економії навчального часу.

Ще однією перевагою застосування цього методу є універсальність ігор: їх можна використовувати на будь-якому етапі вивчення іноземної мови, з різними категоріями здобувачів освіти і на всіх етапах уроку. При цьому важливо враховувати мовленнєві здібності учнів, їх вік.

Учні групи КК-1 знаходять слова на підбір словосполучень

Фонетичні ігри займають важливе місце у процесі викладання іноземної мови. Вони є своєрідними помічниками для викладача, бо з одного боку дають учням можливість відпочити деякий час, підвищують їх настрій, допомагають відчувати себе більш впевнено, створюють під час заняття доброзичливу атмосферу. А з іншого - учні продовжують навчатися навіть не помічаючи, що вони вивчають нові слова і фрази, активізують уже пройдений матеріал, не соромляться вільно спілкуватися іноземною мовою, що є необхідним при вивченні правил фонетики. Існує багато фонетичних ігор, які можна використовувати під час уроків для кожного аспекту мови.

Застосування методу гри на уроках іноземної мови сприяє позитивним змінам у мовленні учнів. Здобувачі освіти швидше запам'ятовують лексику, удосконалюють свої знання з граматики, легко та невимушено будують речення за допомогою підготовлених структур, краще засвоюють навчальний матеріал у різних комунікативних ситуаціях.

Таким чином можна зробити висновки, що використання традиційних і сучасних інноваційних методів дає найкращий результат у викладанні іноземних мов і викладачу необхідно володіти всіма методами і прийомами викладання для того, щоб його учні добре знали і з задоволенням вивчали іноземну мову.

Ці здобутки доводять правильність вибору підходів до роботи з обдарованою молоддю та ефективність їх застосування.

Ігрові технології є однією з унікальних форм навчання, яка дозволяє зробити цікавою не тільки роботу учнів на творчо-пошуковому рівні, а й щоденне вивчення іноземної мови. Зацікавленість у грі позитивно впливає на монотонну діяльність з повторення, закріплення та засвоєння інформації, а з іншого боку гра сприяє використанню знань у новій ситуації і це додає інтересу й різноманітності освітньому процесу.

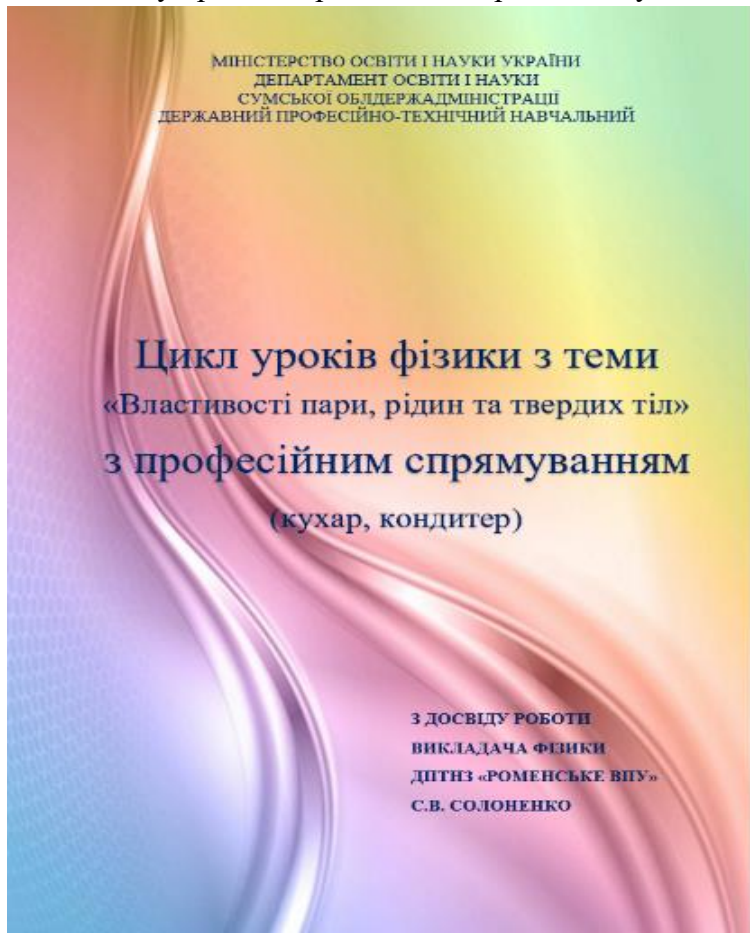
Ретельно продумана і добре проведена гра полегшує вивчення і закріплення мовленнєвого матеріалу (фонетики, лексики, граматики) та сприяє формуванню відповідних умінь і навичок.

Гра є ефективним засобом навчання, що охоплює різні види мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо), вона допомагає в оволодінні іноземною мовою, а крім того, учні відчують емоційне задоволення як у процесі гри, так і при досягненні результатів.

Основними видами навчальних ігор для вивчення іноземної мови є фонетичні, лексичні та граматичні.

Робота методичної комісії викладачів природничого циклу

Цифрові методи навчання необхідні для інтерактивної спільної діяльності в сучасному освітньому процесі в роботі з обдарованими учнями.

Методичною комісією природничого циклу було проведено методичний *брейнстормінг* «Інноваційні форми та методи роботи з обдарованими учнями», практичний кейс «Організація роботи з обдарованими та здібними учнями», практичні семінари та «Smart технології в освіті» та «Індивідуалізація навчання обдарованих учнів у рамках smart-освіти», тренінги «Шляхи індивідуалізації навчання відповідно до потреб обдарованих дітей» і «Застосування інтерактивних комп'ютерних технологій до організації творчої роботи здобувачів освіти». Цікаві ідеї виникають у процесі обговорення за круглим столом з обміну думками на теми: «Використання цифрових технологій навчання у процесі роботи з обдарованими учнями», «Сучасні методики проведення уроків з освітніх галузей «Математика» та «Природознавство», «Використання

сучасних тестових технологій для перевірки знань учнів на уроках предметів природничого циклу», «Роль викладача у розвитку інтелектуально обдарованих учнів та підготовці до ЗНО», «Дистанційне навчання як форма сучасної освіти», що передбачав план роботи методичної комісії.

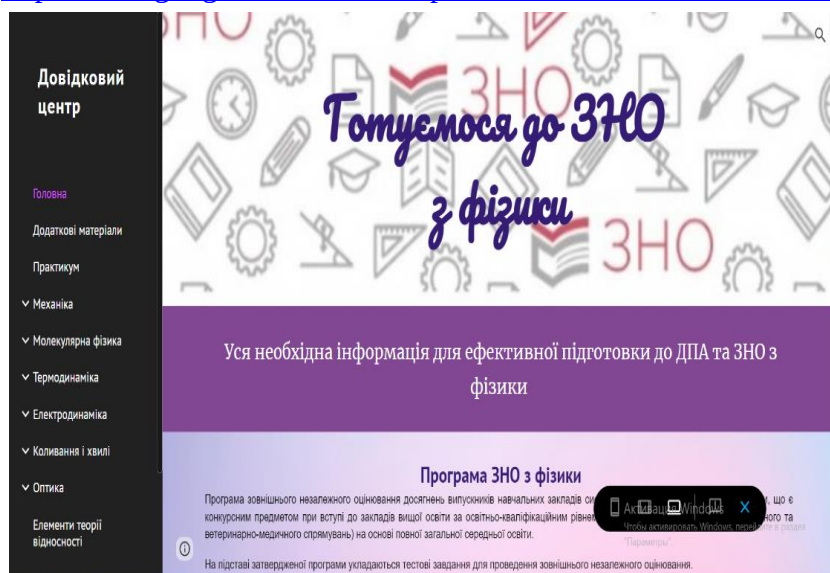
Основною формою роботи викладача був і залишається урок. Мабуть, кожен з вас задумувався над питанням «Які форми і методи треба використовувати в роботі з обдарованими дітьми, щоб ця робота давала позитивний результат? Де взяти рецепт для розвитку обдарованості?». Універсальних рецептів на всі випадки навчання і виховання немає. Таких методів існує безліч: вони позитивно впливають на розвиток допитливості, критичного і незалежного мислення, винахідливості.

Робота з обдарованими учнями вимагає належної змістовної наповненості. Приоритетним у викладача фізики Солоненко С.В. є метод роботи з обдарованими учнями-*проблемні запитання*. При вивченні різних тем з предмета підбираються проблемні запитання, на які учень у підручнику готової відповіді не знайде. При цьому для правильної відповіді учню потрібно ще застосувати знання з вивчених раніше розділів. Ще в запитання закладається якась проблемна ситуація, що пов'язана з майбутньою професійною діяльністю, розв'язати яку потрібно неординарним способом. Тож розроблено цикл уроків з фізики за професійним спрямування «Кухар, кондитер» з теми «Властивості рідин та твердих тіл».

Нову форму організації освіти являє дистанційне навчання. Воно стрімко ввирвалося в наше життя і сьогодні є однією з форм роботи з обдарованою молоддю. Використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення майбутніх фахівців, спонукає їх до самостійної роботи, формує інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації. Можливості дистанційного навчання цілком відповідають соціальному замовленню відповідно до підготовки майбутніх фахівців. Реалізація дистанційного навчання може відбуватися здебільшого за функціонування та підтримки електронної навчальної платформи Moodle, яка має безмежні можливості для роботи з обдарованими учнями. Свій досвід створення і використання електронного навчально-методичного комплексу з фізики та астрономії на платформі Moodle узагальнила викладач Солоненко С.В. у своїй методичній розробці.

Велику увагу в роботі з обдарованими учнями приділяють викладачі підготовці до ДПА та ЗНО. З цією метою викладач фізики створила сайт «Готуємося до ЗНО з фізики».

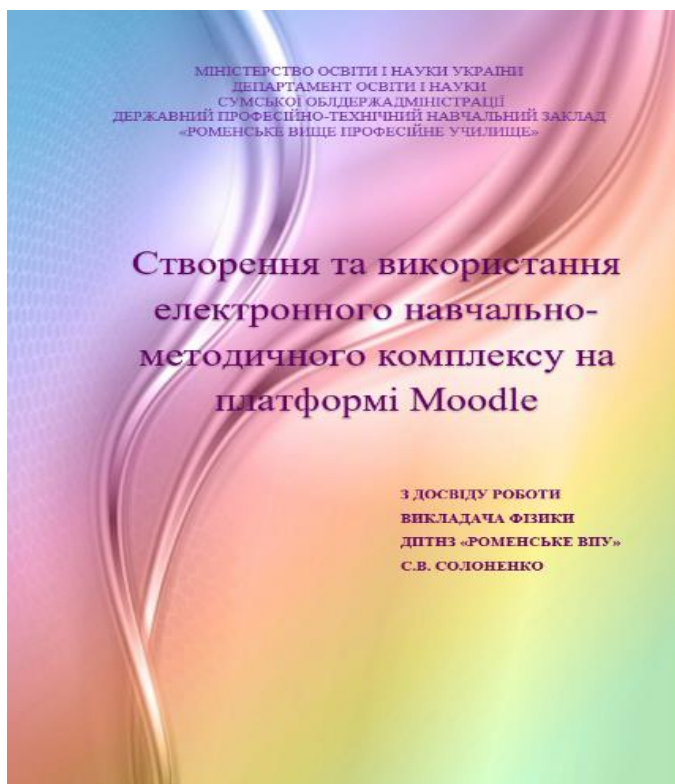
<https://sites.google.com/view/znoprosto/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0>, який містить

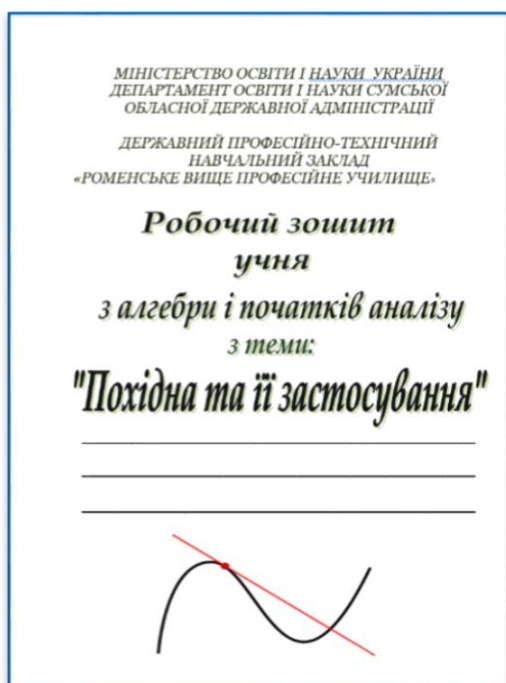
відеоуроки, корисні посилання, тематичні тести та тести ЗНО минулих років.

У роботі з обдарованими учнями викладача географії Жадько І.В. переважає метод - *побудова гіпотез*. Учні висувають власні гіпотези щодо вирішення наукового завдання. Роблять свої припущення, що можуть стати темою дослідження.

Під час викладання біології вона застосовує іншу форму інтерактивного навчання: «*запитання – відповідь*». Для цього група поділяється на декілька груп, які одержують завдання прочитати текст з підручника і скласти запитання до нього. Коли учень замислюється над постановкою запитання, то в його уяві має бути варіант відповіді, це розвиває логічне мислення. Ланцюжок «запитання – відповідь» сприяє тому, що відповідь породжує нове запитання. Така методика роботи допомагає учням формулювати певні міркування, висловлювати свої думки, доходити правильних висновків.

Внаслідок стрімкого збільшення обсягу навчальної інформації актуальним у роботі з обдарованими учнями стає завдання опанування учнями способів самостійного здобування й активного засвоєння знань. Рішення позначеного завдання зумовлює застосування нетрадиційних методів і засобів навчання. Одним із яких є робочий зошит з біології та екології до теми «Адаптації», який розробила викладач Жадько І.В. Метою створення цього зошита є допомога учню в якісному засвоєнні знань з біології та екології. Основними способами продуктивної діяльності, що використовуються в зошиті, є: визначення сутності понять, робота з підручником для пошуку відповіді на запитання, створення конспекту відповіді, самостійне порівняння, концентрування знань за допомогою таблиць, схем, рисунків тощо. Використання зошита звільняє учня від непродуктивної механічної роботи, орієнтує на обов'язкові результати навчання, не позбавляючи власної творчості при засвоєнні знань.

Головною метою використання *робочих зошитів* у вивченні математики є оптимізація та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності учнів на всіх етапах навчального процесу. Робочий зошит застосовують у ролі помічника в конспектуванні теоретичного матеріалу та створенні орієнтовної основи дій учнів при виконанні практичних завдань різного рівня, контролера засвоєння навчального матеріалу, організатора самостійної роботи учнів. Робочий зошит використовують під час аудиторних занять, для виконання домашніх завдань, а за потреби – для індивідуального навчання обдарованих та здібних учнів. Такий робочий зошит з теми «Похідна та її застосування» розробила викладач математики Карпенко В.А.

Прийом «Незавершене рішення» є домінуючим у роботі з обдарованими учнями на уроках хімії. За його допомогою можна визначити рівень пізнавальної активності. Наприкінці уроку викладач пропонує учням виконати завдання

творчого характеру й попереджає, що рішення виявиться досить цікавим і несподіваним. Після обговорення проблеми учні починають роботу, але не встигають виконати завдання до закінчення уроку. Викладач, не фіксуючи увагу на тому, що завдання повинно бути завершено, перевіряє його наявність і якість виконання на наступному уроці.

Упровадження дистанційного навчання в освітній процес з кожним роком стає більш популярним. Членами методичної комісії розроблено електронні освітні курси на платформі Moodle, поповнено їх завданнями підвищеної складності та олімпіадними завданнями, додатковою літературою з предметів природничо-математичного циклу, завданнями для підготовки до ЗНО, ДПА, цікавими інтерактивними вправами.

Слід відмітити, що в обдарованих учнів чітко виявляється потреба в дослідницькій і пошуковій активності — це одна з умов, що дозволяє учневі зануритися в творчий процес навчання і виховує в ньому жагу до знань, прагнення до відкриттів, активної розумової праці та самопізнання. Саме тому методи і форми роботи викладача повинні сприяти розв'язанню поставлених завдань. Для цієї категорії учнів застосовуються такі методи роботи:

- дослідницький;
- частково-пошуковий;
- проблемний;
- проектний.

Дослідницький підхід у роботі з обдарованою молоддю направлений на активне навчання, на надання йому творчого характеру, на розвиток в учнів ініціативи в організації своєї пізнавальної діяльності. Для реалізації використовуємо комп'ютерні симуляції — це максимально наближені до реальності імітації фізичних, хімічних та біологічних процесів. В інтернеті можна знайти багато комп'ютерних симуляцій із фізики. Особливу увагу заслуговує сайт університету Колорадо (phet.colorado.edu), де безоплатно пропонуються для навчання різноманітні інтерактивні симуляції. PhET-сіми створені на основі наукових педагогічних досліджень і спонукають учнів до навчальних досліджень і експериментування використовуючи інтуїцію в середовищі, подібному до гри. Викладачами активно використовуються віртуальні лабораторії для опанування предметів природничо-математичного спрямування. *Віртуальні лабораторні роботи* значно підвищують ефективність освітнього процесу і надають широкі

можливості для формування та вдосконалення професійних навичок та інтуїції, а також розвивають творчі здібності обдарованих учнів. Викладач фізики розробила інструкції до всіх лабораторних робіт, що передбачені програмою і зараз здійснює їх апробацію.

Члени методичної комісії в своїй роботі часто використовують *метод проєктів*. Яскраві ідеї, нові форми роботи над проєктом «Математичні аспекти вирішення проблеми утилізації відходів СТО» продемонстрував Приходько Владислав, який брав участь у обласного конкурсу учнівських проєктів «Чому потрібно вивчати математику» в закладах професійної (професійно-технічної) освіти і посів почесне II місце. Творчим підходом у представлених

проектах відзначилися виступи учнів, що захищали проекти з фізики «Реактивний рух в природі і техніці», «Кристали – чудо природи» та «Магія кристалів» та математики «Зустріч з параметрами», з біології - «Що обрати: куріння чи здоров'я».

Слід зазначити, що під час виконання навчального проєкту відбувається активність у межах учнівської групи, учні мають можливість використовувати не лише знання з предметів, а й навчаються вести перемовини, ухвалювати спільні рішення, нести відповідальність відповідно до своєї ролі в команді й разом висвітлювати результати своєї діяльності. При використанні цього підходу у викладача є можливість розкривати в учнів творчі здібності, допомагати їм розвивати вроджені здібності, що не вдається часом у традиційній системі уроку. Окрім того, проєктне навчання часто реалізується через міждисциплінарні зв'язки, які виходять за межі програми одного конкретного предмета. Це значно розширює можливості викладачів і сприяє креативності, а учні мають окремі завдання, у процесі вирішення яких отримують практичні навички, непередбачені в теоретичній частині освітнього процесу.

Слід відмітити, що під час роботи над навчальними проєктами в учнів, які їх виконують, посилюється мотивація до навчання, розвивається критичне мислення, формуються знання щодо роботи у конкретних практичних ситуаціях, навички роботи з інформацією та вдосконалюються комунікативні навички.

Розв'язування вправ та задач з біології і екології учнями групи КК-1

Одним із найбільш поширених методів розвитку творчих здібностей здобувачів освіти в закладах професійно-технічної освіти є метод використання творчих завдань та завдань професійного спрямування. Цьогоріч члени методичної комісії брали участь в обласному конкурсі на кращу розробку уроку з предметів загальноосвітньої підготовки серед педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти і всі представлені роботи зайняли призові місця.

Досить цікавим і продуктивним є використання можливостей сервісу LearningApps.org для роботи з обдарованими учнями. Педагогами розроблено різноманітні завдання з предметів, які вони викладають. Наприклад, викладач біології Жадько І.В. розробила збірник інтерактивних онлайн вправ з біології і екології до теми «Спадковість і мінливість», викладач

фізики розробила «Збірник інтерактивних вправ - тренажерів формул з теми «Кінематика» на LeaningApps».

Невід'ємною частиною роботи методичної комісії є **позакласна робота**. Вона надає необмежені можливості для розкриття обдарованості учнів, розвитку інтересу до вивчення предметів. Уже традиційним стало проведення предметних тижнів математики, фізики та астрономії, хімії, біології та географії. Під час таких тижнів розкриваються не тільки інтелектуальні здібності учнів, а й інші грані їх обдарованостей. Учні залюбки беруть участь у різноманітних конкурсах, квестах, вікторинах, вони розгадують ребуси, складають головоломки, проводять віртуальні екскурсії тощо. Усі заходи спрямовані на закріплення, поглиблення знань, застосування їх на практиці, розширення кругозору учнів, формування наукового світогляду.

Минулого року команда з 16 учнів училища змагалася у Міжнародному конкурсі з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер-2022», де учасники отримали «відмінний результат». Цьогоріч команда із 15 учнів навчального закладу брала участь у Всеукраїнському фізичному конкурсі «Левеня 2022-2023» і всі учні отримали «відмінний результат».

Робота методичної комісії викладачів та майстрів виробничого навчання з професій «Кухар, кондитер»

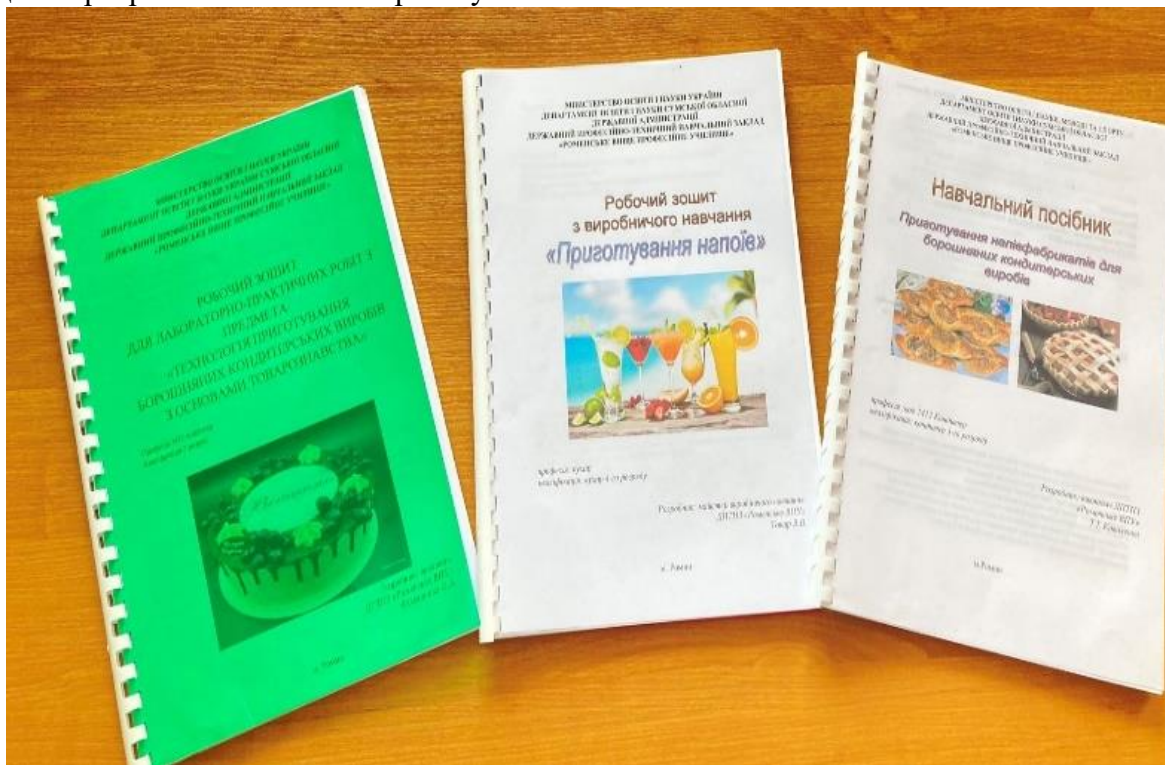
Талановиті діти – це величезне загальнолюдське багатство, неоціненний національний статок, які гарантують людству гідне існування. Для того, щоб його зберегти, примножити і використовувати з максимально можливою користю, необхідно навчитися допомагати особистості віднайти себе і правильно оцінити, обережно підтримувати її розвиток.

Методичною комісією викладачів та майстрів виробничого навчання з професії «Кухар, кондитер» були підготовлені такі методичні розробки:

- Філімонова О.А. розробила для роботи з обдарованими учнями: навчально-методичний посібник для учнів з професії Кухар 3 розряду, робочий зошит з дисципліни «Технологія приготування їжі з основами товарознавства – «Навчання по-новому, навчання по-іншому», робочий зошит для лабораторно-практичних робіт з предмета «Технологія приготування борошняних кондитерських виробів» з професії «Кондитер» 3 розряд.

- Коваленко Т.І. розробила для роботи з обдарованими учнями: посібник для учнів з професії «Кондитер» - «Технологічні картки з теми «Приготування оздоблюючих напівфабрикатів».
- Гончаренко Н.М. - посібник «Організація підприємств та обслуговування» з професії «Кухар» 4 розряду.
- Токар В.В. – розробка майстер-класу з професії «Кондитер» - «Поетапне приготування молекулярного бісквіту».
- Степаненко Ю.М. - позаурочне заняття у формі майстер-класу «Дзеркальна глазур», методична розробка поетапного приготування.

- Олешко Н.О. - позаурочне заняття майстер-класу «Приготування смажених порційних страв з м'яса яловичини та свинини: філе-мінйон», методична розробка поетапного приготування.

- Новікова Є.В. – методична розробка на тему «Технологія молекулярної кухні»
- Конопленко І.І. методична розробка уроку виробничого навчання на тему «Приготування бісквітно-кремового торта з присипкою».
- Викладачем Філімоною О.А. та учнями першого та другого курсу організовано художню виставку картин на кулінарну тематику для дизайну та оформлення кабінету «Харчові технології».

- Майстром виробничого навчання Токар В.В. та учнями третього курсу було виконано картини зі спецій та солоного тіста.

- Майстром виробничого навчання Конопленко І.В. та учнями четвертого курсу виготовлено кухарський посуд із пап'є-маше.

- Майстром виробничого навчання Олешко Н.М. та учнями другого курсу виконано вироби з солоного тіста на кухарську тематику.

- Майстром виробничого навчання Гончаренко Н.М. та учнями першого курсу виконано муляжі з пряничного тіста: «І прийде весна..», «Хатинка».

З метою розвитку інтелектуальних здібностей учнів підготовлено та проведено захід «Школа етикету» («Культура споживання їжі. Етикет за столом»). Проведені онлайн-факультативні заняття з учнями з поглибленим вивченням теоретичних знань з професії «Кухар» викладачами Філімоною О.А. та Коваленко Т.І.

Це сприяє розвитку творчих, ораторських здібностей, допомагає дитині самореалізовуватись, виявляти та демонструвати свої таланти. Повноцінний розвиток сприяє і повноцінному навчанню.

Про це свідчать навчальні досягнення учнів. Як правило, творчі і активні учні мають високий і достатній рівень. Учні з наставниками майстрами виробничого навчання та викладачами, працюючи в дистанційній формі створювали свої шедеври, які презентували на онлайн консультаціях.

Презентація сучасних кондитерських виробів: шоколадних тістечок «Мон плезір» та крихтових тістечок «Птіфур» на фестивалі кулінарного мистецтва майстром виробничого навчання Гончаренко Наталією та ученицею 1 курсу Озмитель Антоніною

Робота методичної комісії викладачів та майстрів в/н за напрямом «Будівництво»

Зі здібними та обдарованими учнями протягом навчального року проводилась наступна робота:

- розроблено рівневі тестові завдання;
- проведено самостійні роботи;
- підготовка до училищних та обласних олімпіад, конкурсів професійної майстерності;
- створено перелік тем підвищеної складності;
- залучення до виконання творчих завдань, написання доповідей, рефератів за професіями;
- систематичне використання випереджальних завдань з опрацюванням додаткової літератури;
- розробка та постійне оновлення диференційованих завдань за темами та ускладнених (проблемних пошукових, творчих) завдань по роботі з обдарованою молоддю тощо;
- залучення до участі в конкурсах професійної майстерності.

На уроках теоретичного та виробничого навчання при вивченні, повторенні та закріпленні матеріалу, майстри виробничого навчання та викладачі спецдисциплін велику увагу приділяють роботі з мультимедійними презентаціями, наголошують на ефективності сучасних технологій, матеріалів та інструменту, що застосовуються при виконанні будівельних робіт, показують відеоматеріали за темами.

Методична діяльність членів комісії передбачала здійснення моніторингових досягнень учнів, що сприяло відстеженню динаміки їхнього індивідуального розвитку, підвищенню рівня знань, умінь та навичок та знаходженню ефективних методів роботи з обдарованими та талановитими учнями.

Викладач Берко Р.С. провів показове *факультативне заняття* із залученням обдарованих учнів та тих, що проявляють підвищений інтерес до професії, на тему: «Улаштування термоізоляції скатних покрівель та перекриття», як засіб розвитку творчих здібностей учнів.

Як свідчить досвід упровадження елементів інформаційних навчальних систем на уроках професійно-теоретичної підготовки, інтерес учнів до вивчення предмета суттєво зростає, підвищується їх пізнавальна активність, що дозволяє досягти кращих результатів у навчанні.

В основу викладання спецпредметів будівельного профілю покладено принцип взаємодії теоретичного навчання з виробництвом, використання прикладів із життєвого досвіду, практики, розв'язання проблемних виробничих ситуацій.

У процесі навчання, поряд із традиційними формами, використовуються інформаційні, інтерактивні методи та форми навчання.

Урок виробничого навчання в навчально-практичному центрі з підготовки кваліфікованих робітників за професіями «Муляр», «Штукатур», «Лицьовальник-плиточник», «Опоряджувальник будівельний», «Монтажник систем утеплення будівель»

Розробка та впровадження інформаційно – комунікативних систем, запровадження інноваційного навчання дає змогу учням більш якісно опанувати компетенціями з професії, формувати основи професійної майстерності.

Робота методичної комісії з професій: «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Електрогазозварник»

Викладачі методичної комісії з професій: «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Електрогазозварник» приділяють належну увагу роботі з обдарованою молоддю, проводить консультації та засідання факультативу, на яких вони розглядають вибрану учнями або викладачем тему та досліджують її. У роботі з обдарованими учнями, викладач використовує методичні посібники та разом з учнями проводить дослідження та підготовку відеоматеріалів, які стимулюють здобувачів освіти до розвитку власних здібностей.

Також викладач проводить конкурси, які підвищують рівень знань учнів та заохочують їх до вивчення предмета. Викладач спецдисциплін Рубець О.М. розробив завдання підвищеної складності, проводить індивідуальну роботу з обдарованими учнями, з їх батьками, залучає та готує учнів до олімпіад з професійно-теоретичної підготовки за професіями «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Електрогазозварник», мотивує учнів до розробки проєктів, презентацій та участі у проведенні предметного тижня «Моя професія – найкраща». Методичною комісією проведено конкурс професійної майстерності за професіями «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Електрогазозварник».

Виконання майстром виробничого навчання Воскобойніковим Г.О. кисневого різання профільного металу по прямолінійній та криволінійній розмітці.

Перевірка майстром в/н Вовком В.М. роботи з технічного обслуговування головної передачі автомобіля

Організовано та проведено онлайн-квест «Як я знаю свою професію».

Завдання і питання квесту містять програмовий матеріал усіх тем, які вивчали на професійно-теоретичних та професійно-практичних заняттях.

Під час квесту Ви знайдете слова підказки, які потрібно записати у бланк.

Коли ти пройдеш квест, то прочитаєш девіз слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів. Час на проходження квесту - 2 години.

Завдання онлайн-квесту

Завдання № 1

У світі налічується величезна кількість марок автомобілів. Машини стали невід'ємною частиною потреб людства, перші модифікації створювалися ентузіастами й умільцями, а пізніше випуски транспортних засобів отримали широкий розмах і серійне виробництво. Нині налічується не менше 500 автомобільних марок (це тільки тих, які експлуатуються за межами однієї країни).

Щодня ми бачимо на вулицях багато автомобілів. Усі вони розрізняються кольором, дизайном і розмірами, як їх значки. Команда досвідчених дизайнерів, створюючи логотипи та емблеми автомобілів, втілює в них історію і національні традиції, які надихнули на створення кожної марки авто.

Вам треба з'єднати марку автомобіля з його емблемою.
(<https://learningapps.org/display?v=pjs9tct5321>)

Запиши підказку №1 у бланк.

Завдання № 2

Слюсарне оброблення— оброблення, яке виконують ручним інструментом чи машиною ручної дії. Слюсарні роботи зазвичай доповнюють механічну обробку металів на верстатах або завершують виготовлення металевих виробів з'єднуванням деталей, складанням машин та механізмів, їх регулюванням.

Слюсарні роботи відрізняються різноманітністю операцій. Коло цих операцій обумовлюється характером виробництва. При індивідуальному виробництві до слюсарних робіт, що виконуються на робочому місці, відносяться: розмічання, рубання, різання металу, обпилювання, шабрування, притирання, свердління, нарізування різі та ін. При серійному виробництві перелік слюсарних операцій виконуваних на одному робочому місці, звужується внаслідок розподілу праці між робітниками.

Виконати два завдання:

1. Скласти пазл із зображенням слюсарної майстерні 1880 року
(<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=027beec9a9de>)

2. Розгадати кросворд «Нарізування різьби»
(<https://learningapps.org/display?v=po79e7ifn21>).

У вас з'являться дві підказки, які ви запишите у бланк.

Завдання №3

Наступний крок-пригадаємо будову двигуна внутрішнього згоряння.
(<https://wordwall.net/ru/resource/10490126>) та розгадайте анаграму де застосовується двигун внутрішнього згоряння. (<https://wordwall.net/ru/resource/10557012>)

Завдання № 4

За останні сто років будова автомобіля принципово не змінилася. Він, як і раніше, має колеса, кузов, чотиритактний двигун внутрішнього згоряння, трансмісію, механізми керування тощо. Проте всі вузли, агрегати, механізми й системи автомобіля дістали колосальний розвиток та істотно ускладнилися. Завдяки цьому різко зросли швидкості, підвищилися потужність, економічність, комфортабельність автомобілів, поліпшився їхній дизайн. Крім того, розширилася номенклатура застосовуваних деталей і збільшилася їхня кількість. Сучасні автомобілі мають елементи автоматизації, а більшість іноземних — обладнуються комп'ютерами.

Виконавши це завдання, ти згадаєш основні частини та системи автомобіля
<https://learningapps.org/display?v=pu8jw1lick21>.

Запиши підказку № 4 у бланк.

Завдання № 5 Згадай, з яких механізмів та систем складається двигун внутрішнього згоряння. Не забудь записати підказку № 5.

Завдання № 6.

Згадай класифікацію поршневих двигунів та вписати пропущені слова (<https://learningapps.org/display?v=pkdm4uv3j21>)

Запиши підказку № 6.

І останнє завдання!

Завдання № 7.

Відгадай автомобільні терміни (<https://learningapps.org/display?v=pbv08vcfn21>)

Робота методичної комісії викладачів та майстрів виробничого навчання торгівельної справи

Методична комісія викладачів та майстрів виробничого навчання торгівельної справи проводить роботу з обдарованими учнями за наступними:

- розв'язування нестандартних завдань на уроках і в позаурочний час.

Для роботи з обдарованими учнями були організовано додаткові заняття з предметів спецдисциплін, які допомогли учням краще розкрити інтелектуальні та творчі здібності, природні задатки:

- ділові ігри;
- ситуативні задачі на підприємствах торгівлі;
- створення презентацій товарів;
- позакласні заходи в межах предметних тижнів.

Під час проведення предметного тижня «Торгівельної справи» проведено вікторину «Я – суперпродавець», де учні практично застосовували свої знання зі спецдисциплін і брали активну участь у проведенні конкурсів професійної майстерності.

Викладання товарів у бакалійному відділі маркету ученицею Киричевською Наталією під час проходження виробничої практики

Продаж власної кулінарної та кондитерської продукції майстрами виробничого навчання Гайдук Русланою та Гайдук Катериною

Проведено I етап предметної олімпіади з предмета «Товарознавство продовольчих товарів», де Владико Валерія стала переможцем та зайняла II місце на обласному етапі.

У роботі з обдарованими учнями викладачами активно використовуються методи «мозкового штурму», евристичних питань, багатомірних матриць, емпатії. Це вимагає належної змістової наповненості занять, зорієнтованості на новизну інформації та різноманітні види пошукової, розвиваючої, творчої діяльності.

Пріоритетними на сучасному уроці товарознавства є активні форми і методи навчання й контролю. Вони сприяють виявленню творчих здібностей учнів і водночас є економним і оперативним видом контролю; забезпечують індивідуальний підхід до окремого учня, дають можливість діагностувати, аналізувати рівень набутих у процесі опрацювання навчального матеріалу знань, умінь і навичок. Сьогодні *тестові завдання* є найпоширенішим видом контролю в діяльності сучасного вчителя. Безперечно, ця цікава для учнів форма роботи надзвичайно зручна, оперативна, адже економить час. Тести спрямовують на самостійне виконання завдань та засвоєння базових теоретичних і понятійних аспектів теми.

Для поглибленого вивчення предмета «Товарознавство продовольчих товарів» з професії «Продавець продовольчих товарів» IV розряду розроблено збірники тестових завдань для обдарованих учнів з тем «Овочі та гриби», «М'ясо та м'ясопродукти».

Пропоновані посібники допоможуть розширити і вдосконалити знання з товарознавства продовольчих товарів, зокрема, з теми «М'ясо та м'ясопродукти». Тестові завдання мають на меті перевірити знання учнів зі споживних властивостей даних груп товарів, хімічного складу, сировини, виробництва, класифікації, асортименту та вимог до якості. Метою тестів є пригадування і розпізнавання навчального матеріалу, уміння синтезувати та аналізувати його, розвивати логічне мислення, пам'ять.

Майстри виробничого навчання з професії «Продавець продовольчих товарів» у своїй роботі широко використовують проведення майстер-класів.

Майстер-клас – сучасна форма проведення навчального тренінгу для відпрацювання практичних навичок за різними методиками

і технологіями з метою підвищення професійного рівня та обміну передовим досвідом учасників, розширення кругозору і прилучення до новітніх галузей знання. Майстер-клас це успішна технологія + компетентний фахівець + доступність для учнів + інтерактивність.

Така форма роботи є ефективним прийомом передачі досвіду навчання і виховання, тому що центральною ланкою є демонстрація оригінальних методів освоєння певного змісту за активної ролі всіх учасників заняття.

Майстер-клас

«Новітні технології пакування продовольчих товарів», «Складання солодких композицій»

Мета:

- закріпити та вдосконалити професійні вміння і навички учнів з пакування продовольчих товарів, складання солодких композицій;
- навчити абітурієнтів застосовувати технології пакування продовольчих товарів та складати солодкі композиції;
- розвивати увагу, логічне мислення, дрібну моторику рук, творчі здібності та фантазію;
- виховувати охайність, працелюбність, уміння раціонально та економно використовувати матеріал.

Виконання робіт «Складання солодких композицій» майстром в/н Гайдук К.В.

Обладнання та матеріали: пістолет для сухого клею, сухий клей, гофрований папір, фольга, кольоровий папір, кольорові стрічки, ножиці, глітер різнокольоровий, бісер кольоровий, скотч, шпажки, цукерки, фрукти, зефір, маршмелоу, мармелад.

Натуральні зразки: солодкі букети з цукерок, фруктів, зефіру, маршмелоу, мармеладу.

Хід майстер-класу:

І етап (теоретичний)

Мета заходу: знайомство з історією появи солодких букетів, технікою пакування святкових подарунків; спонукання учнів до засвоєння прийомів роботи, мотивація учнів.

Завдання:

- ознайомити з історією створення солодких букетів;
- формувати уявлення про технології пакування святкових подарунків та солодких букетів;
- розвивати інтерес до професії.

Форма проведення: лекція-бесіда.

Історія появи солодких букетів

Відомо, що традиція складати солодкі букети існувала ще в Стародавньому Єгипті - існують докази того, що люди того часу збирали букети з фруктів та солодоців і розміщували їх у вазах. Більше того, збереглися зображення таких композицій на різьблених кам'яних рельєфах, які датуються періодом з 2686 по 2181 р. до н.е. Цей період також називають Стародавнім царством, часом розвитку та процвітання країни. До речі, саме тоді почали зводитися легендарні єгипетські піраміди.

Любов до солодких букетів із фруктів та цукатів була властива також древнім грекам і римлянам. Вони любили розкіш, поширювалася ця любов і на солодкі композиції. На той час такими міні-букетами прикрашали банкети та обряди.

Сучасні фахівці створюють надзвичайно красиві та оригінальні солодкі композиції. Поняття «солодкий букет» вже вийшло за межі звичайного розуміння. Адже елементами букета можуть бути не лише фрукти, цукерки, мармелад, але й трави, листя, прутики, лоза, глітер, бісер тощо. У одному букеті можуть поєднуватися різноманітні елементи декору.

У ході майстер-класу учні дізнаються про типи та види корисних солодоців (мармелад, маршмелоу, рахат лукум, цукати та інші) та разом з майстром навчатися складати солодкі букети з них.

Мотивація до навчальної діяльності.

Сучасний продавець — це не тільки людина, яка здійснює безпосередньо процес продажу товарів, а й професіонал, який володіє вміннями і навичками, що розширюють спектр його обов'язків. Одним з таких умінь є декоративна упаковка товарів, що сприяє розвитку професійних знань та умінь учнів і підвищенню інтересу до обраної професії.

Особливої актуальності почала набувати послуга зі створення солодких букетів на замовлення. Сучасним робітникам торгівлі необхідно володіти навичками та застосовувати технології пакування святкових подарунків та складання солодких букетів з цукерок, фруктів, зефіру, маршмелоу, мармеладу.

II етап (практичний)

Мета: розширити й удосконалити професійні вміння і навички учнів, розвинути творчі здібності, естетичний смак, пізнавальну активність та самостійність; навчити абітурієнтів застосовувати технології пакування продовольчих товарів та складати солодкі композиції.

Завдання:

- формувати навички роботи з пакування святкових подарунків та солодких букетів;
- розвивати творчу уяву через виконання практичного завдання.

Форма проведення: практичне заняття.

Опис прийомів роботи. Демонстрація методів і технік роботи.

Для пакування святкових подарунків та солодких букетів знадобляться такі матеріали та обладнання: цукерки, гофрований папір, фольга, кольоровий папір, кольорові стрічки, ножиці, гліттер різнокольоровий, бісер кольоровий, скотч, шпажки, пістолет для сухого клею, сухий клей.

Спочатку необхідно підготувати матеріали: нарізати кольоровий папір необхідного розміру та конфігурації; цукерки, фрукти, зефір, маршмелоу, та мармелад закріпити на шпажках, прикріпити за допомогою клейового пістолету нарізаний кольоровий папір так, щоб утворились квіти; зібрати букет з «квітів», закріпити за допомогою скотчу. З гофрованого паперу сформувати пакування букету та обгорнути солодкий букет, закріпити кольоровими стрічками. Готовий букет оздобити різнокольоровими гліттером та бісером.

Для зручності всі елементи декорування та сам процес пакування продемонструвати на великому екрані із застосуванням веб-камери та он-лайн трансляції.

Робота циклової комісії «Харчові технології»

Викладачі циклової комісії «Харчові технології» серед методів навчання обдарованих учнів надають перевагу *самостійній діяльності, пошуковому та дослідницькому підходам* до засвоєних знань, умінь та навичок. Контроль за процесом навчання повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію навчального матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих елементів у навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер.

Слід відмітити, що в обдарованих учнів чітко виявляється потреба в дослідницькій і пошуковій активності — це одна з умов, що дозволяє учневі зануритися у творчий процес навчання і виховує в ньому жагу до знань, прагнення до відкриття, активної розумової праці та самопізнання.

Викладачі циклової комісії надають молоді завдання творчого характеру. Учнями створено ряд *презентацій* з навчальних дисциплін. Так, під керівництвом викладача дисципліни «Барна справа» Філімонової О.А., учениця Пипа Дар'я розробила презентацію на тему «Технологія приготування групових змішаних напоїв» та учениця Байдик Віталіна - презентацію з теми «Бар та обладнання для бару».

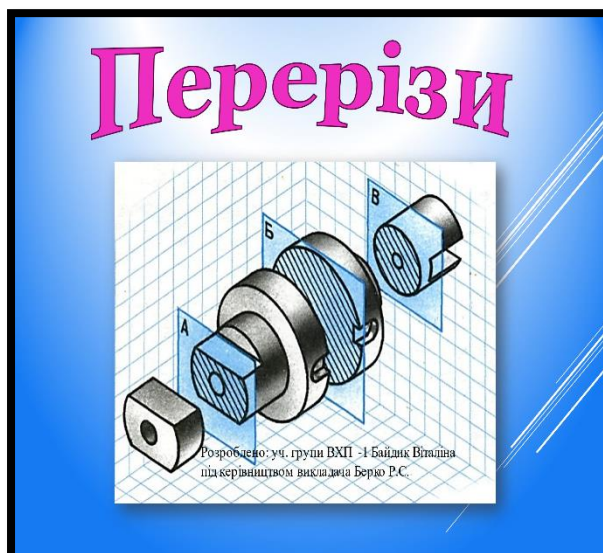

Під керівництвом викладача дисципліни «Устаткування закладів ресторанного господарства» Коваленко Т.І., учениця Байдик Віталіна розробила презентацію на тему «Устаткування закладів ресторанного господарства» та учениця Пипа Дар'я розробила презентацію з дисципліни «Технологія виробництва кулінарної продукції» на тему «Харчові добавки» (викладач Коваленко Т.І.).

Викладач дисципліни «Технічне креслення» Берко Р.С. разом з ученицею Щербиною Катериною розробили презентацію на тему «Розміри на кресленнях». Учениця Байдик Віталіна розробила презентацію на тему «Перерізи».

Під керівництвом викладача дисципліни «Охорона праці» Пугач Т.М., учениця Пипа Дар'я розробила презентацію на тему «Законодавство України з охорони праці» та учениця Щербина Катерина розробила презентацію з теми «Охорона праці жінок».

Під час створення навчальних презентацій в учнів посилюється мотивація до навчання, розвивається критичне мислення, формуються знання щодо роботи конкретних практичних ситуаціях, навички роботи з інформацією та цифровими технологіями.

Слід зазначити, що під час демонстрації презентації відбувається активність у межах групи, учні мають можливість використовувати не лише знання з навчальних предметів, а й навчаються висвітлювати результати своєї діяльності. При використанні цього підходу у викладача є можливість розкривати в учнів творчі здібності, допомагати їм розвивати вроджені здібності.

Одним із найбільш поширених методів розвитку творчих здібностей здобувачів освіти в закладах професійно-технічної освіти є метод використання *творчих завдань* та *завдань професійного спрямування*.

Викладачі циклової комісії використовують індивідуальні форми позакласної роботи, які передбачають виконання різноманітних завдань, участь у тематичних масових заходах, конкурсах *учнівської творчості*.

Профорієнтаційна робота з учнями шкіл міста. Майстер-клас «Робота з Айсингом» в кухні лабораторії з професії «Кухар, кондитер»

Позакласна робота надає необмежені можливості для розкриття обдарованості учнів, розвитку інтересу до вивчення дисциплін. Традиційним стало проведення предметних *тижнів кулінарного профілю*, де розкриваються не тільки інтелектуальні здібності учнів, а і інші грані їх обдарованостей. Діти залюбки демонструють свої вироби під час виставки творчих робіт, беруть участь у різноманітних майстер-класах.

Усі ці заходи спрямовані на закріплення, поглиблення знань, застосування їх на практиці.

Робота циклової комісії «Підприємництво та торгівля»

Для роботи з обдарованими учнями були організовані додаткові заняття з товарознавства, які допомогли учням краще розкрити інтелектуальні та творчі здібності, природні задатки.

Успішна діяльність фахівців спеціальності «Підприємництво та торгівля» не можлива без всебічного вивчення товарознавства. Знання, уміння та навички, які набуває фахівець під час *лабораторних занять*, дадуть йому можливість своєчасно та найбільш раціонально забезпечити заплановану економічну ефективність комерційної діяльності при оптимальному задоволенні потреб споживачів.

Лабораторні заняття суттєво доповнюють зміст лекційного матеріалу і спрямовані на набуття практичних навичок з відбирання проб продуктів для оцінки якості, контролю якості різних видів продукції за органолептичними показниками, а також для виявлення дефектів харчових продуктів й особливостей зберігання швидкопсувних товарів.

Також у роботі з обдарованими учнями використовувався *метод проєктів*.

Під час використання проєктної

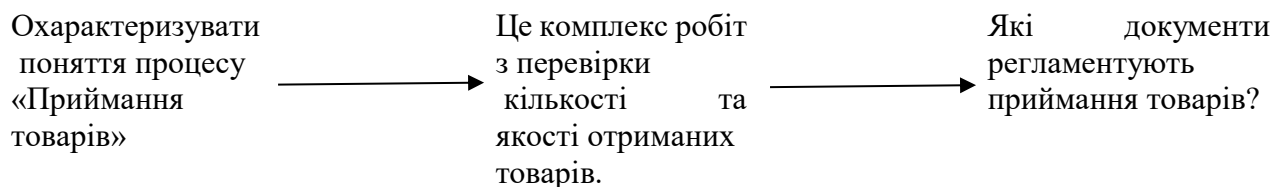
технології вирішується ціла низка різномірних завдань: розвиваються пізнавальні навички учнів, формується вміння самостійно конструювати свої знання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, активно розвивається критичне мислення, сфера комунікації тощо. Учні вчать користуватися дослідницькими прийомами: збирати необхідну інформацію, уміти її аналізувати з різних точок зору, висувати гіпотези, робити висновки. Проєктна робота, як правило, має особистісну значущість для учня мету, сформульовану у вигляді конкретної дослідницької проблеми.

Результат роботи над дослідницьким проєктом найчастіше учні представляють у вигляді комп'ютерних мультимедійних презентацій. Комп'ютерні презентації є одним із типів мультимедійних проєктів, вони часто використовуються в рекламі, виступах на конференціях, а також при поясненні матеріалу педагогом на уроці, у доповідях учнів. Вони більш видовищні, інформативні, викликають інтерес у слухачів до пропонованої теми.

Викладач спецдисциплін, Саєнко Ірина Іванівна, в роботі з обдарованими учнями застосовує методи:

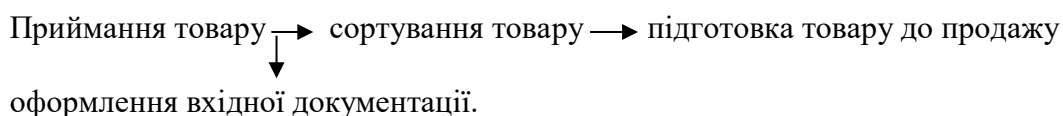
– *побудова гіпотез*. Учні висувають власні гіпотези щодо вирішення наукового завдання. Роблять свої припущення, що можуть стати темою дослідження.

– *приклад ланцюжка «запитання – відповідь»* у вигляді схеми:

– *«інформаційно – пізнавальна суперечність»*. Характерна особливість полягає в тому, що елементами є істинні, але, на перший погляд, суперечливі судження. Наприклад: Пропонується вид товару для обговорення. Учні поділяються на дві групи: одна група знаходить і доводить про позитивні сторони товару, друга група – про негативні. Завершується дискусія обговоренням і спільним висновком.

– *«Незавершене рішення»*. Приклад прийому «Незавершене рішення»:

Здійснено процес приймання товару, сортування товару, підготовку до продажу товару, а наступний урок (як випереджувальне завдання) потрібно буде оформити вхідну документацію. Тільки після цього буде завершено завдання.

Для більш результативної роботи з обдарованими учнями, за допомогою різноманітних методів, викладачем було розроблено навчальний посібник з предмета «Товарознавство непродовольчих товарів». Матеріал, поданий у навчальному посібнику, допоможе перевірити повноту засвоєння навчальної програми, розширити кругозір обдарованих учнів з теми. Також викладачем Саєнко І.І. розроблені методичні вказівки щодо проведення та виконання семінарських та практичних занять з предмета «Торговельна реклама», що надаватиме змогу учням здійснювати успішне підведення підсумків з семінарських та практичних занять, робочий зошит з предмета «Комерційна діяльність», в основі якого покладено широкий зміст лекційного матеріалу відповідно програми, що дає змогу користуватися учням, які проявляють підвищений інтерес до вивчення предмету при підготовці до уроків, конкурсів, проєктів.

Викладачем Пугач Тамарою Миколаївною також застосовуються різні методи роботи з учнями, що проявляють підвищений інтерес до вивчення предмета «Основи охорони праці», вона знаходить підхід до кожного і розробляє індивідуальний набір завдань.

Ці завдання готуються таким чином, щоб одночасно розвивати та покращувати на більш високому рівні знання та навички у *розв'язанні складних ситуацій*. Тамара Миколаївна проводить роботу з обдарованими учнями з перших занять, так як тільки тоді можна досягти гарних результатів у зацікавленні до поглибленого вивчення дисципліни і в результаті підготувати гарного фахівця.

Членами циклової комісії приділяється досить велика увага *позакласній роботі*. У рамках предметного тижня торговельної справи проведені колоквіум «Я – суперпродавець», організатором якого була викладач спецдисциплін Ярова С.М.

Ярова С.М., викладач спецдисциплін, під час проведення колоквіуму «Я – суперпродавець»

Робота методичної комісії викладачів фізичної культури та захисту України в ДПТНЗ «Роменське ВПУ»

Одним із найважливіших напрямків роботи з обдарованими учнями є розумне поєднання спорту та соціального життя. Молодь повинна мати можливість для соціальних контактів не тільки в рамках тренувально-змагального процесу, але й за межами спорту - у сім'ї, серед друзів тощо; слід усіляко уникати соціальної ізоляції спортсменів, яка може виникнути внаслідок їх особливого становища; потрібно залишати достатньо часу і можливості для занять на дозвіллі тими видами діяльності, до яких у них є схильність.

Ранкова руханка в рамках акції «Рецепт здоров'я».

Наступною складовою роботи з обдарованими учнями на уроках фізкультури є відбір вправ згідно з індивідуальними уподобаннями учнів, програмою, та ускладненою системою вправ для обдарованих дітей.

Ще однією складовою роботи є творчий підхід до кожного уроку – це зумовить розвиток не тільки дітей з високими фізичними здібностями, а і посилить розвиток і інтерес до фізичних вправ усіх учнів у групі.

Викладачі методичної комісії фізичного виховання та захисту України працюють з обдарованими учнями у спортивних секціях та гуртках.

На початку року розробляється план роботи з обдарованими учнями, в якому передбачені такі напрямки діяльності:

- пошук здібних, обдарованих учнів та їх підтримка;
- навчання і виховання здібних та обдарованих учнів на основі активізації навчально-пізнавальної діяльності;
- створення необхідної навчально-матеріальної бази;
- передбачення заходів стимулювання інтелектуальної праці та організаційних здібностей учнів.

Валентин Острішко переможець XXX Всеукраїнського турніру з важкої атлетики, присвяченого пам'яті Героїв Чорнобиля

Викладач фізичної культури Савченко В.О. постійно веде моніторинг спортивних секцій ДЮСШ та залучає здібних учнів училища до їх відвідування.

У закладі освіти проводять загальноучилищні *ранкові зарядки, розминки, флеш-моби*, у яких керівна роль надається талановитим учням, розвиваючи їхні організаційні здібності. 13 квітня 2023 року у м. Славутич на XXX Всеукраїнському турнірі з важкої атлетики, присвяченому пам'яті Героїв Чорнобиля, учень першого курсу з професії «Кухар, кондитер» Валентин Острішко зайняв I місце.

Викладач стимулює до пошуку цікавих вправ, завдань, використовує *спортивні вікторини*, які дають можливість розвивати не тільки фізичні, а й інтелектуальні здібності.

Керівник фізичного виховання Литовка М.В. проводить позаурочні заняття з баскетболу та волейболу. Організовує *турніри* за участю збірної команди училища та надає можливість обдарованим учням практикуватися у суддівстві та підвищити рівень своєї кваліфікації.

Змагання з волейболу між командами училища

В обласному етапі фізкультурно-оздоровчого заходу «Козацька ліга» серед учнів професійно (професійно-технічної) освіти Сумської області та міста Суми одержали срібні нагороди Олександр Касьян (АСЕ-3) та Антоніна Озмитель (КК-1).

Керівник співпрацює з тренерами та викладачами інших навчальних закладів для проведення *спарингів та товариських зустрічей* з кращими учнями училища.

Мотивує талановитих учнів до гармонійного розумового та фізичного розвитку за допомогою проведення різноманітних квестів, спортивних тестів, аналізу ігор тощо.

Срібні призери фізкультурно-оздоровчого заходу «Козацька ліга» Олександр Касьян (АСЕ-3), Антоніна Озмитель (КК-1) та керівник фізичного виховання Литовка М.В.

Велика увага приділяється ментальному налаштуванню перед конкурсами та змаганнями для здобуття впевненості та віри в успіх.

Учні училища на туристичному зльоті-змаганні серед команд учнів закладів освіти Роменської ТГ

На уроках захисту України викладачем Тельцовим Ю.О. створюються всі умови для того, щоб обдаровані учні змогли проявити і розвинути свої таланти і здібності. Зважаючи на актуальність у сьогоденні навичок та вмінь в оволодінні зброєю, поводженні з вибухонебезпечними речовинами та надання першої домедичної допомоги постраждалим, викладач приділяє особливу увагу практичним заняттям. Активно використовує смугу перешкод, відпрацьовує елементи бою, надання допомоги при різних видах поранень тощо.

Для стимулювання творчої активності учнів у роботі з учнями викладач використовує наступні методи:

- забезпечення сприятливої атмосфери;
- заохочення за оригінальні ідеї та кмітливість;
- стимулювання інтелектуальних та творчих зусиль;
- удосконалення та розвиток навичок самостійного розв'язування проблем, дослідження та аналізу певної ситуації;
- управління процесом засвоєння знань.

Викладачами методичної комісії активно використовуються фізкультурно-оздоровчі заходи. Здобувачі освіти охоче беруть участь у проведенні тижня фізичної культури, захисту України, тижня учнівського самоврядування, училищній спартакіаді тощо.

В училищі систематично проводяться:

- першість закладу освіти з волейболу, баскетболу, настільного тенісу, міні-футболу, легкоатлетичного кросу;
- фізкультурно-оздоровчий захід для учнів першого курсу «Посвята в першокурсники»;
- військово-спортивний захід «Сильні, вільні, незламні»;
- спортивна естафета до дня учнівського самоврядування, де беруть участь учні та педпрацівники;
- демонстрації та екскурсії за участю військових та працівників ДСНС;
- тиждень фізичної культури, у рамках якого проводяться змагання зі спортивних ігор;
- олімпійський урок, гостями якого зазвичай є тренери ДЮСШ міста, заслужені тренери, майстри спорту та спортсмени Роменщини;
- товариські зустрічі з різних спортивних ігор;
- традиційний турнір з волейболу, присвячений Дню здоров'я;
- забіг з перешкодами «Козацька ліга»;
- туристичний зліт.

Польові заняття з предмета «Захист України» з учнями училища

Подолання перешкод під час проведення військово-спортивного заходу «Сильні, вільні, незламні»

4. Виховна робота

Завдання вдосконалення системи навчання й виховання школярів вимагають якісно нового підходу до організації виховної роботи й орієнтують на одержання максимально ефективного результату. При цьому визначальне значення має методична підготовленість педагога, грамотне використання різноманітних форм виховної роботи, що багато в чому забезпечує результативність виховного впливу на свідомість, почуття й поведінку учнів.

Пріоритетним є всебічний та гармонійний розвиток особистості, яка здатна до саморозвитку, самовиховання і самореалізації у своїй діяльності, керується загальнолюдськими цінностями, розуміє традиції свого народу.

Успіх виховного процесу залежить від відносин між викладачем і учнем, які повинні будуватися на основі співдружності, співробітництва і ділового партнерства.

Педагог і учень - рівноправні суб'єкти освітньої діяльності, тому варто більше уваги приділяти стимулюванню внутрішньої і зовнішньої активності учнів, їх оптимальній участі у спільній діяльності у справі виховання.

Підвищенню результативності виховної роботи в освітньому закладі сприяє вдосконалення форм роботи, пошук нових систем виховання, упровадження розвиваючих технологій.

Вирішення завдань виховної роботи здійснюється за напрямками:

- громадянське виховання;
- родинно-сімейне виховання;
- військово-патріотичне виховання;
- трудове виховання;
- художньо-естетичне виховання;
- моральне виховання;
- екологічне виховання;
- формування здорового способу життя;
- превентивне виховання;
- сприяння творчому розвитку особистості.

4.1 Завдання виховної роботи

До основних завдань виховної роботи слід віднести:

- Виховувати учня як громадянина країни, національно свідомого, життєво і соціально компетентного, здатного здійснювати самостійний вибір і приймати відповідні рішення в життєвих ситуаціях.
- Сприяти зростанню творчого, духовного потенціалу особистості, розкриттю здібностей на кожному з виховних етапів.
- Розвивати учнівське самоврядування як осередок самореалізації громадянського виховання.
- Стимулювати саморозвиток, самовиховання, самоосвіту учнів та розвиток їх життєтворчої компетентності через участь у реалізації проектів соціального та благодійного напрямків.
- Створювати умови для розвитку життєтворчої компетентності учнів.
- Упроваджувати оптимальні методи, форми, засоби, що сприяють формуванню в учнівської молоді основ життєтворчості; розширення можливостей компетентного вибору особистістю свого життєвого шляху.

Форми організації виховного процесу мають бути оригінальними, творчими, науково обґрунтованими, майстерно сконструйованими, тобто гармонійно поєднувати довершеність, оригінальність і красу. Форми виховання мають свої структурні компоненти (композицію), тобто початок і закінчення (експозицію, зав'язку і розв'язку), кульмінаційні моменти, що хвилюють душу дитини чи дорослої людини, формуючи нестандартність їхнього характеру; оригінальність побудови змісту виховних впливів, естетизацію виховного процесу.

4.2 Типи форм виховної роботи в ДПТНЗ «Роменське ВПУ»

- статично-динамічні (прогулянки; корисна інформація);
- динамічно-статичні (подорож; акція «Рецепт здоров'я»);
- статичні (показ; конкурс фахової майстерності з професії «Кухар»);

Пархоменко Євгенія - дипломант конкурсу фахової майстерності з професії «Кухар, кондитер»

Показ-комунікація:

- дискусія («Мова – наша зброя»);
- лекція («Моя Україна майбутнього»);
- фронтальна бесіда (Героям Небесної Сотні присвячується);
- диспут (Чи можуть гаджети замінити живе спілкування?).

*Профорієнтаційний захід у кухні-лабораторії
«Розфарбовування пряників»*

Показ-демонстрація:

- проєкт «Сумщина кулінарна»;
- концерт;
- круглий стіл «Ми – державотворці».

Демонстрація:

- ярмарок «Смаколики Роменщини»;
- показ у колі «Знаходить той, хто шукає»;
- танцювальна програма «Флешмоб».

Спільна діяльність:

- трудова акція «Зелена планета»;
- День вишиванки «Символ України як великої родини»

Розваги-комунікації:

- вечір спілкування «Найкраща вечеря»;
- ситуативно-рольова гра «Завжди поруч»;
- продуктивна гра «Юний дизайнер»

Крупко Ярослав під час змагань у конкурсі «Смуга перешкод»

День вишиванки «Символ України як великої родини»

Подорожі-розваги:

- похід «Туристичними стежками Роменщини»;
- туристичний зліт серед учнівської молоді міста

Подорож-дослід:

- екскурсія (музейний комплекс «Калнишева рада»);
- науково-дослідна робота у номінаціях «Історія України і державотворення» та «Заради честі, миру і майбутнього».

Форми організації виховання поділяють на масові, групові, індивідуальні.

Масові форми роботи:

- науково-практична конференція «Інновації в сантехнічній освіті».
- тематичні вечори (Чим зумовлений вибір моєї професії?), вечори запитань і відповідей присвячують різноманітним аспектам життя, науки, техніки, культури, спорту, явищ природи. На таких вечорах виступають запрошені гості, демонструють відеофільми. У їх підготовці й проведенні беруть участь самі учні;
- ранки-зустрічі (з працівниками Української Державної служби з питань праці), літературні вікторини;
- зустрічі з відомими людьми краю, роботодавцями.

Учасники науково-практичної конференції «Інновації в сантехнічній освіті»

Групові форми роботи:

- класна година (година спілкування) – дієвий засіб формування в учнів наукового світогляду і моральної поведінки. Тематику таких годин розробляє класний керівник з урахуванням особливостей колективу учнів. Їх проводять у формі етичної бесіди («Фраза, яка змінила моє життя»), лекції («Шляхи залучення молоді до спорту»), диспуту («Мій вибір: рідна земля чи життя за кордоном»), усного журналу, зустрічі з цікавими людьми («Сенс життя в служінні Батьківщині»);

- різноманітні форми та методи роботи з періодичною пресою передбачають колективне читання й обговорення чергового номера газети, огляд газет з певної теми, використання їх матеріалів;

- випуск стіннівки «Мій прихований талант» – загальноучилищної, групової, предметного гуртка, сатиричної та інших, до якого слід залучати якомога більше учнів через створення редакційних колегій.

Індивідуальні форми роботи зумовлені потребою індивідуального підходу тому, що будь-який вплив на дитину переломлюється через її особливості та „внутрішні умови”. Необхідною умовою успішної роботи є вивчення індивідуальних особливостей учнів. Щоб впливати на особистість, треба її знати. Передусім важливо встановити довірливі, доброзичливі стосунки між педагогами і учнями.

Методика індивідуального виховного впливу залежить від індивідуальних особливостей учня і його психологічного стану, темпераменту. У кожному конкретному випадку слід створити педагогічну ситуацію, яка б сприяла формуванню позитивних якостей чи усуненню негативних. В індивідуальній роботі використовують позакласне читання, колекціонування, гру на музичних інструментах, вишивання, малювання тощо. Індивідуальні форми роботи нерідко пов'язують з груповими і фронтальними.

Залишаються актуальними такі традиційні напрямки виховної роботи, як згуртування учнівського колективу, розвиток здібностей та різнобічних інтересів учнів, залучення їх у змістовну діяльність, формування почуття відповідальності за доручену справу. Особливої важливості набуває психологічна просвіта учнів, яка допомагає їм оволодіти деякими навичками самоаналізу, поводити себе більш усвідомлено і орієнтуватись на більш цивілізовані культурні стереотипи, які вони зустрічають у житті і творах мистецтва.

Творчі роботи учнів училища на фестивалі кулінарного мистецтва

4.3 Проєкт «Відбудова та повоєнне реформування України»

Творчообдарована молодь державного професійно-технічного навчального закладу «Роменське вище професійне училище» презентували творчий проєкт, створений у тандемі з учницею Пархоменко Євгенією та учнем Рябенким Іваном – «Відбудова та повоєнне реформування України».

Пархоменко Євгенія, переможець Міжнародних конкурсів, III Форуму обдарованих учнів, лідерів учнівського самоврядування закладів професійної (професійно-технічної) освіти області, стипендіат Президента України

Обрана тема є дуже актуальною, адже війна принесла нам не лише сльози та біль, а й великі руйнування. Проте цей жах неодмінно закінчиться найближчим часом завдяки нашим збройним силам. Усі мають допомагати захисникам і в той же час дивитися в майбутнє, яке будувати молоді. Невдовзі нас чекає відбудова і реформування України.

Проєкт складається з 2 блоків, які детально презентовано.

1. Відбудова України

2. Реформування України:

- Державне будівництво
- Економіка
- Безпека
- Освіта
- Екологія

Найперше, що чекає українців - відбудова. А розпочати слід з відновлення та реконструкції інфраструктури.

Відбудова інфраструктури України та повернення її громадян до нормального життя — процес тривалий, непростий, але цілком реальний. Сучасні технології дозволяють підвищити ефективність використання всіх видів енергоносіїв.

Уже зараз українці згуртовані та мають потужну підтримку від світової спільноти. Вивчення наявних досвідів повоєнної відбудови європейських країн допоможе більш осмислено взятися за облаштування благоустрою країни. Створення енергоефективного житла допоможе зробити міста більш екологічними та скоротити витрати ресурсів удвічі. Для цього необхідно змінювати вимоги і щодо теплоізоляції, і щодо системи опалення та вентиляції.

Централізовані системи енергопостачання можна перевести на будь-які джерела енергії. З газу — на сонячні панелі, теплові насоси, вітрогенерацію або біомасу. Чого не скажеш про індивідуальні газові котли. Крім економії ресурсів будівництво енергоефективного житла містить і екологічну перевагу, адже при зниженні енергоспоживання знижується кількість викопного палива, яке треба імпортувати чи видобувати власними силами. Відповідно буде скорочуватися кількість парникових газів та інших забруднюючих речовин.

В усіх галузях господарювання слід використовувати відновлювальні джерела енергії: сонячні панелі, теплові насоси, вітрогенератори, біомаси.

Стратегічні цілі післявоєнної відбудови, серед яких повноцінне відновлення всієї інфраструктури, інтеграція української транспортної мережі в мережу ЄС і гармонізація правових та організаційних аспектів функціонування транспортної сфери України. За прикладами міст Європи, замість того, щоб відбудовувати

з руїн колишнє летовище, можна інвестувати в розвиток швидкісного залізничного сполучення регіону. Так пасажери отримають змогу швидко пересуватися на потрібні відстані, а за необхідності зручно дістатися аеропорту в найближчому великому місті.

Звісно, що післявоєнна держава потребує реформування. На мою думку, розпочати потрібно з державного будівництва:

- народовладдя через референдуми та інші види прямої демократії з максимальним використанням новітніх технологій;
- реформування судової влади: для простих спорів — мирові судді, які обираються народом, для кримінальних злочинів — ефективний суд присяжних;
- боротьби не з наслідками, а з причинами корупції, усуваючи владу монополістів;
- невідворотності покарання та заборона обіймати посади в органах державної влади особам, винним у корупційних злочинах.

Обов'язковою частиною є реформування економіки, яка в умовах війни не лише втратила значну частку потенціалу, але й зазнала суттєвих змін. Це вимагає перегляду підходів до формування політики у сфері економіки та пошуку нових ефективних методів управління:

- розвиток воєнно-промислового комплексу та суміжних виробництв;
- легалізація операцій з криптовалютами в якості платіжного засобу та зняття обмежень на користування міжнародними системами електронних платежів;

- детінізація економіки, свобода конкуренції, розвиток внутрішнього виробництва, довгострокове недороге кредитування;
- заміна податку на прибуток податком на виведений капітал, щоб дати бізнесу більше свободи для розвитку і знизити адміністративний тиск. Платити податки мають усі.

Дивлячись на події, які відбуваються останніми роками в нашій державі першочергову увагу потрібно звернути на безпеку та оборону України. Це мають бути такі заходи:

- робота міжнародного трибуналу, щоб змусити агресора відшкодувати завдані збитки;
- створення професійної армії;
- удосконалення системи територіальної оборони, прийняття закону про зброю;
- розробка нової моделі національної оборони і безпеки;
- вступ України в НАТО як країни регіонального лідера.

Відбудова країни — це не лише відновлення фізичних об'єктів. Україна потребує кваліфікованих і досвідчених працівників, а після перемоги це питання стане ще більш нагальним. Тому реформування освіти – обов'язкова частина.

В Україні триває війна, яка спричинила напружену екологічну ситуацію не тільки у зоні бойових дій, а й у державі в цілому. На сьогоднішній день військові дії на півночі, сході та півдні країни призвели до руйнації інфраструктури, виробничих і комунальних об'єктів, до порушення екологічної рівноваги та змін стану довкілля. Питання якості атмосферного повітря, охорони вод, земель, ґрунтів, надр, лісових ресурсів та збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду мають залишатися пріоритетними у нашій державі.

Тому мають бути розроблені такі заходи:

- екологічна політика, спрямована на дотримання балансу між природою та людиною, збереження біорізноманіття країни;
- упровадження чітких стандартів раціонального й екологічно безпечного землекористування, а також промислового використання водних ресурсів;
- захист лісів та підвищення показників лісистості до рівня розвинених країн, упорядкування використання лісових ресурсів;
- упровадження державних програм захисту водних ресурсів України;
- відмова від використання пластику в побуті;
- перехід до глибокої переробки твердих побутових відходів (ТПВ), рекультивація полігонів ТПВ та вирішення проблеми промислових відходів.

Цей проект - це бачення молоді того, якою має бути післявоєнна європейська Україна. Адже метою кожного свідомого українця є побудова квітучої, могутньої, сильної держави, що гордо лунатиме у світі.

Висновок

Головним напрямом розвитку сучасної освіти є загальнодержавна програма пошуку, практичної діагностики, навчання, виховання і розвитку обдарованих дітей, націлена на підготовку творчої людини, талановитих фахівців і плідного їх використання. Виховання і навчання обдарованих дітей – важке і широкомасштабне завдання. Ефективність діяльності щодо розвитку обдарувань в учнів передбачає створення емоційної, доброзичливої атмосфери у процесі виконання ними будь-яких творчих завдань; організацію діяльності учнів з розв'язання творчих завдань з опорою на власні інтереси, потреби, потенційні можливості, здібності тощо; пробудження в кожного учня дослідницької активності, поглиблення інтересу до творчої діяльності, спонукання до успішних дій та досягнення поставленої навчальної мети.

Таким чином, одним з найважливіших компонентів, що сприяють створенню і підтримці на високому рівні науково-технічного, політичного, культурного й управлінського потенціалу країни, є налагоджена система пошуку і навчання обдарованих індивідуумів. Формування інтелектуальної еліти, яка, задає темп розвитку науки, техніки, економіки, культури, визначає ефективність цього розвитку.

Щоб сприяти розвитку обдарованих учнів, освітній процес має бути насичений творчою діяльністю, що забезпечувала б цілкове задоволення їхніх потреб, надавала б максимальну свободу для творчого саморозвитку, пробуджувала прагнення досягти успіху. Адже переживання успіху викликає позитивне ставлення до творчої діяльності, сприяє набуттю певного життєвого досвіду, навичок самостійної діяльності та поведінки, більш чіткого усвідомлення навчальної мети та завдань щодо її втілення. Унаслідок цього у здобувачів освіти формується свідоме прагнення до самоосвіти, самовдосконалення, самоаналізу, набуття відповідних умінь та навичок щодо творчого розв'язання проблем, тобто поступово здійснюється становлення тих властивостей і якостей, які є складниками обдарованості особистості.

Робота з обдарованими учнями — складний процес. Він вимагає від викладача особистісного зростання, постійного удосконалення майстерності, педагогічної гнучкості, міцних знань в області психології та навчання обдарованих учнів, а також тісної співпраці з психологами, іншими викладачами, та обов'язково з батьками. Бо виховати творчого учня може лише творчий вчитель, який сам є особистістю.

Обдаровані діти – золотий запас нації, її інтелектуальна еліта, гордість України, джерело її авторитету й успіху у світі.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1060-12>.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті/[Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://univd.edu.ua/index.php?id=99&lan=ukr>
3. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді» / [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/9452000-39>
4. Азаркіна О. Особливості поведінки обдарованих дітей у процесі навчання і взаємодії з оточенням. Наука і освіта. 2018. № 11-12. С. 68-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2018_11-12_13
5. Ветрова О.Д. Сучасні форми і методи роботи з обдарованими дітьми /О.Д.Ветрова // Наук.зап. спсихолого – педагогічні науки / Ніжин. держ. ун – т ім. М.Гоголя. – 2012. –№3. – С.73-75
6. Володарська М. О. Робота з обдарованими дітьми / М. О. Володарська, А. І. Настенко, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна, В. М. Сисоєва.— Х. : Вид. група «Основа», 2010.— 190, [2] с. — (Б-ка журн. «Початкове навчання та виховання»; Вип. 1 (73))
7. Обдарована дитина. Психолого- педагогічний супровід / упоряд. Ж.Сташко. К.: Шк. світ, 2013.104 с.
8. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія / [Р. О. Семенова та ін.]; за ред. Р. О. Семенової; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ; Кіровоград: Імекс, 2014. 227 с.
9. Сокол Н. П. Форми і методи роботи з обдарованими дітьми / Н. П. Сокол. // «Педагогічний пошук». – 2014. – №3. – С. 26–28.
10. Туріщева Л.В. Особливості роботи з обдарованими дітьми. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 122 с.

Навчальне видання

Т.Я. Рукавичка, Т.І. Давиденко та ін.

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ДОСВІДУ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ У ДПТНЗ «РОМЕНСЬКЕ ВПУ» 2020-2023Р.

Методичний посібник

Редактор Т.І. ДАВИДЕНКО

Технічний редактор С.М.ЯЦМЕНКО

ДПТНЗ «Роменське ВПУ»
42000, Сумська обл., м. Ромни, вул.. Коржівська, 44.
Контактні телефони: (05448) 5-12-71, 5-11-73
E-mail: vpu14@ukr.net

